ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ եւ Թէ գաւառաց համար	
Տարեկան	7 մէճիտ
Վեցամսեայ	3 ½ »
Եռամսեայ	2 »
Օտար երկիրներու համար	40 Ֆր.
Վեցամսեայ	20 »
Եռամսեայ	10 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ, բաց ի Բօսթ Լօքալէն։
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ՚ընդունուի՝ 115 ղրուշի փուլն 100 ղրուշի հաշուով։
Նամակները կ՚ուղղուին առ ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ
38, Պապը Ալի Ճատտէսի, Կ. Պոլիս
ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

"پوزانتيون"
ارمنيجه يومى وسياسى غزته
صاحب امتياز ومدير مسؤل
بوزانت كچيان
طبع و ادارەخانەسى باب عالى جادەسندە ٣٨ نومرولو
دائرۂ مخصوصەدەدر

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddéssi, No. 38.
CONSTANTINOPLE
ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 119 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 1897 ՄԱՐՏ 24/5 ԱՊՐԻԼ — 3 ԶԻԼԳԱՏԷ 1314. — 24 ՄԱՐԹ 1313 — Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 119

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՐՏ 24/5 ԱՊՐԻԼ, 1897

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԿԵԱՆՔԸ ՎԱՅԵԼՈՂՆԵՐԸ

Երզրումի մեր Թղթակիցն իր վերջին նամակով կը խօսէր տեղւոյն մերաշնէից մէջ տիրող աքբեցութեան վրայ, զոր շատ սեւ գոյնեով կը նկարագրէր, ու խիստ լեզուով կը դատապարտէր։ Առաքինական հոսանք մ՚է որ կ՚ընթանայ մեր վերջին գաւառական Թղթակցութիւններուն մէջ։ Գինեհատնեւ բուընկերութիւն, ծխամոլներու ընկերութիւն, ոգելից ըմպելիք բերանը չդնելու առաջադրութիւն, այսպիսի գեղեցիկ խօսքեր կարդացինք նաեւ Ուրֆայէ մեզ գրուած նամակներու մէջ։ Առաքինութիւնը, ժուժկալութիւնը, սակաւապիտութիւնն հասարակութեան մը բարոյական ոյժին մէկ մասը կը կազմեն, և ինչ որ կը նպաստէ այս պատուաբեր ձիրքերը կազմելու կամ ընդհանրացնելու, մարդկութեան և ազգութեան ամէն ճշմարիտ բարեկամներուն սրտագին գոհունակութեան և աջակցութեան կ՚արժանանայ։

Բայց կ՚ուզենք այս առթիւ երկու խօսք ըսել թէ մեք ինչպէս կ՚ըմբռնենք կեանքը։ Նպատակնիս փիլիսոփայութիւն ընել չէ, այլ մեզ պէս ժողովրդեան զաւկներուն ժողովրդական լեզուով և երկու բառով հասկցնել թէ մեք ինչ կը հասկնանք կեանք ըսելով։

Մեզ համար, կեանքը ճգնաւորութիւն, վանականութիւն, միստիքականութիւն ըսել չէ։ Մարդկութիւն ըսելով չենք ըմբռներ կախ երեսով, խոժոռ դէմքով, ցցուած յօնքերով, լեզունին ճերմակ, աչքերնին տնդոտ, գունատ այտերով, կէս առողջ, կէս հիւանդ, տրտում տխուր մարդոց համախմբում մը։ Աւելի զուարթ, աւելի վառվռուն, աւելի քաջալերական բան մը կ՚երեւակայենք մեք։ Հնդկաստանի Ֆաքիրները չեն մեր մտատիպարները։ Մեք կը հաւտանք թէ Աւետարանի Թիւր մեկնութիւն մ՚էր այն որ Միջին Դարերուն մէջ մարդոց մարմինները չարչարել կուտար, կարգ մը մարդիկ իբրեւ քրթենաւոր քրձազգեաց ճգնաւոր լերան մը գլուխը կը ղրկէր, ուրիշ կարգ մը մարդիկ ալ չարաչար տանջանքով կը մահացնէր յանուն կրօնի։ Այնչափ մտամեցուցիչ բան մը չենք կարդար Յիսուսի Աւետարանին մէջ, որ համակ կենսօքով ողողուն է։ Որքան ալ հոգեւէր, հոգեպաշտ, Յիսուս անտարբեր չէր մարմնի պէտքերուն։ Իր սահմանած կարճ, կորուկ, գեղեցիկ, աննման աղօթքին մէջ յատկապէս կ՚աղօթէ մեր ամէն օրուան հացին համար։ Երբ անօթեներ կը տեսնէ որք ուշ մնացեր են իրիկուան ճաշն ընելու, հաց միայն չի տար անոնց։ Այն ատրճան չորակերութեան կուսակից չէ։ Հացին հետ բան մ՚ալ կերցնելու մարդկային պէտքն ու ճաշակը զինք կը մղեն հացին հետ ձուկ ալ տալու։ Բայց ուտելիք միայն չի տար։ Անպատճառ ջուր և միայն ջուր խմելու գաղափարէն չէ, Թէեւ հօրին գլուխը կը հասկնէ թէ ջուրին գոյն աւելի կը փնտռուի։ Գինի ալ կը հրամցնէ։ Հարսնիքի մէջ է։ Իբրեւ կատարեալ մարդ, գիտէ թէ միայն ջուր խմելով հարսնիք չըլլար։ Կենաց ջուրն ալ, որուն գերագոյն մատակարարն ինքն է, մարմնի ամէն պէտքերուն գոհացում չի տար։ Ուստի, ջուրը գինիի կը փոխէ, և հարսնեւորներուն հետ այնպէս կը վարուի որ կը հասկցնէ թէ մասնակից է անոնց զուարճութեան։ Ապահովապէս, եթէ Անգլիացիներուն «Բացարձակ Գինեհատից» (Թիթօթըլըրներուն) ընկերութիւնն այն ատեն կազմուած ըլլար, Յիսուս անդամ պիտի չըլլար, չբաժնուելու համար ժողովրդէն, որուն ցաւերուն և ուրախութիւններուն հաւասարապէս հաղորդ էր։ Յիսուս Մովսիսական հին օրէնքին մեղմացուցիչն և Ազատութեան մեծ վարպետն է։ Իրեն համար մարդկային կեանքին սահմանը կը բովանդակի Ազատութեան մէջ։ Աշխարհի հետ, մարդկութեան հետ կը վարուի ինչպէս որ կը գտնէ զանոնք, — շատ մը պէտքերով, կարօտութիւններով ու տկարութիւններով բեռնաւորուած, և ասոնց ըստ կարելւոյն համակերպելով, համակերպելով է որ կը ջանայ մոլութիւնը վանել և առաքինութեան տիրապետութիւնն հաստատել, իբրեւ ապահով ճամբայ երկնային արքայութեան։

*** Հետեւաբար, մեք չենք հասկնար քան զՔրիստոս աւելի քրիստոնեայ ըլլալ։ Կեանքի վայելքներէն համ առնուլը մարդկային է, և Քրիստոնէութիւնն հակամարդկային հիմնարկութիւն մը չէ։ Կեանքը պէտք է սիրելի, փափաքելի ընծայենք մարդոց, նոյն իսկ Մարդկութեան մեծագոյն օգտին համար, զի երբ մարդիկ կեանքը չսիրեն, այն կեանքով ապրողներուն բարօրութեան ալ հոգածու չեն ըլլար։ Եթէ աշխարհի վրայ ապրիլը բան մը չարժեր, ալ ի՞նչ ուրեմն այնքան գիւտեր, կատարելագործումներ, մարդկութեան պարգեւուած դիւրութիւններ, հանգստութիւններ։ Եթէ խաչանիս տրտում տխուր կեանք մ՚ըլլար, ինչ՞ պիտի ծառայէին ցաւերն ամոքելու, հիւանդութիւնները բուժելու, համաճարակները ջնջելու համար այնքան ճիգեր և հնարքներ, որք գերագանց ապացոյցն են մարդկային իմացականութեան։ Ալ ի՞նչ ուրեմն հիւանդանոցներ, դարմանատուներ, որբանոցներ, բոլոր այն բարեգործական հաստատութիւններու չարքն որք մարդկութեան պատիւն են։ Կեանքը պէտք է վայելենք որքան կ՚ապրինք։ Կեանքն ա՛յնքան կարճ է արդէն որ չարժեր խստանալ անոր դէմ, անողոք կերպիւ վարուիլ անոր հետ։ Կեանքն ա՛յնքան փոքրիկ, վաղանցիկ բան մ՚է՝ անկէ ետքն եկող անհունին, անսահմանին, յաւիտենականին բաղդատմամբ, որ աւելի գութով, արգահատանքով քան դառնութեամբ պէտք է նայինք կեանքին վրայ։ Եւ ինչպէս ներելի է որ մեք մեզ համար կարելի եղածին չափ քաղցր ընծայենք կեանքը, բնական է հոգ տանիլ որ մեր շուրջը գտնուողներն ալ ըստ կարի քաղցր զգան կեանքը։ Ո՛չ ոք իր կանխագոյն հաւանութիւնովն է որ եկեր է աշխարհ։ Ո՛չ ոք իր ծննդեան օրէն յանձնառութիւն մ՚ունի ճգնաւորի, մելամաղձոտի, մարտիրոսի, տխուր, Թըշուառ կեանքը վարելու։ Կեանքը կարելի եղածին չափ սիրելի հաճելի պէտք է ընենք ժողովրդին ո՛չ միայն որպէս զի յուսահատներ չգտնուին, որք մինչեւ ինքնասպանութեան յիմարութիւնը կը տանին յուսահատութիւնն, այլ և որպէս զի հասարակութիւնն, երկիրը չնեղնան, կամ չեն մնան, — օր ըստ օրէ չատնալովը զուարթ, կայտառ, քաջողջ աշխատողներու։

*** Բայց կեանքը վայելելուն սահմանը մինչեւ հո՞ն չերթար անշուշտ որ նոյն իսկ կեանքին սպառնայ։ Վայելքին սահմանը՝ Փիզիքապէս՝ առողջութիւնը պէտք է ըլլայ, և բարոյապէս՝ վայելչութիւնը, պատշաճութիւնը։ Մեր մասին, կ՚ուզենք որ ժողովուրդը զուարթ կեանք մը վարէ, որչափ տնտեսական պարագաներն իրեն կը ներեն, և եթէ չներեն, մեր ըսելովը չէ որ զուարթ կեանք մը պիտի վարէ, գինարբուքով, կերուխումով համեմուած և պարերու կայթիւնովն ոգեւորուած։ Այսպիսի պարագայից մէջ մեր բոլոր իմաստասիրութիւն, մեր բոլոր վարդապետութիւն կը պարունակի Ազատութիւն բառին մէջ։ Ինքնին ամէնէն օգտակար բանն անգամ՝ ծայրայեղութեան տարուելով՝ կեանքին վնասակար կը դառնայ։ Վայելքը, զուարճութիւնն, որ կեանքի բեռը տանելի կ՚ընեն մեզ, ճապէս օգտակար են, պիտանի են, և անոնց ծայրայեղութիւնն է միայն որ կը Թունաւորէ մեր կեանքը, ժողովրդին կեանքը։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

Բ. (*)

Յարգոյ Պաշտօնակցաց իմ Ուսում. Խորհրդոյ

Մեր փետրուար 7/19ի նիստին մէջ, բերելով Ձեզ պատասխանն այն առաջարկութեան, որով յանձնարարած էիք ինձ մայրաքաղաքիս Ազգ. Վարժարանաց մէջ գործադրելի առողջապահական օրէնքներու հրահանգ մը պատրաստել, կը յայտնէի թէ վարժարանաց առողջապահութեան համար Ուսումնական Խորհրդոյ կողմանէ գրուած հրահանգներ ո՛ր և է օգուտ չէին կրնար ունենալ. Թէ մեր վարժարաններն առողջապահական միօրինակ հրահանգներով վարել բնա՛ւ կարելի չէ. Թէ վարժարաններն առողջական լաւ վիճակի մէջ պահելու համար հարկ անհրաժեշտ է որ զանոնք ենթակայ ընենք բժշկական անշարժ հսկողութեան, և իմ այս համոզումս աւելի հաստատելու համար Ձեզ կը կարդայի մանրամասն պատմութիւնն իմ բժշկական այցելութիւններուս, որով երբեմն աշխատած էի խմբովանն օգտակար ըլլալ Իւսկիւտարու Թաղային վարժարանաց առողջապահութեան։

Բերած պատասխանս լսելէ յետոյ, Դուք համութեամբ ընդունեցիք բժշկական հսկողութեան մեծ կարեւորութիւնը. բայց միանգամայն առաջարկեցիք որ իմ բժշկական այցելութեանցս պատմութեանէն քաղելով պատրաստեմ դարձեալ հրահանգներ, առաջնորդ ըլլալու և դիւրութիւններ ընծայելու այն բժշկաց, որք պիտի կոչուէին Ազգ. Վարժարանաց առողջապահութեան հոգն ստանձնելու։

Կը յիշէք անշուշտ որ ես բնա՛ւ համամիտ չեղայ այս առաջարկութեան, զիտել տալով Ձեզ Թէ այդու փափուկ դիրքի մը մէջ կրնայի գտնուիլ. միբասուրել ընտրելի արուեստակիցներուս դիւրազգածութիւնն, և մինչեւ իսկ պատճառ գուցէ ըլլալ մեծ պատասխանատուութիւն մը հրաւիրելու Ուսումնական Խորհրդոյ վրայ։ Ամէն բժիշկ տարբեր դպրոցներու աշակերտ, և հետեւապէս տարբեր գաղափարներով կրթուած, իրաւունք ունենալով տէր ըլլալ ազատ կարծեաց և ազատ փորձառութեանց, բնական է որ չուզէին համակերպիլ որոշմանց Խորհրդոյս, որ բժշկական ատեան մը կամ գիտութիւն մը չէ, եւ չընդունէին անոր ծոցէն բղխած Առողջապահական հրահանգները։ Բժշկական պատշաճից օրինաց հակառակ չվարուելու փափկանկատութեամբ, առաջարկեցի որ որոշէիք բժշկական Յանձնախումբ մը, որպէս զի այս մասին խորհրդակցութիւն մը կատարէ։

Արդարացի գտնելով դիտողութիւններս, Խորհուրդս ընդունեց առաջարկս և անմիջապէս ընտրեց Յանձնախումբ մը բաղկացեալ Տքդ. Մաթէոսեան, Տքդ. Սիմոնօֆ, Տքդ. Տաղաւարեան և Տքդ. Դաւիթեան բժիշկներէ, որոնց հետ պարտաւոր էի խորհրդակցիլ Ազգ. վարժարանաց Առողջապահութիւնը կանոնաւորելու միջոցներու մասին։

Զարմանալի է որ իմ այս առաջարկութիւնս և Խորհուրդիս որոշումը տարբեր բացատրութեամբ ներկայացուեցաւ հրապարակի մէջ, և Բժշկական Յանձնախումբին պաշտօնն ալ ա՛յնպէս մը մեկնուեցաւ, իբր Թէ «ես պատրաստած էի առողջապահական հրահանգներ, որք գործադրութեան յանձնարարուելէ առաջ, Բժշկական Յանձնախումբի մը յատուկ քննութեան բովէն պիտի անցնէին»։ Խորհուրդիս մէջ կարդացածս, որ հրատարակուեցաւ, գիտէք որ հրահանգ չէր, այլ բժշկական մէկ գործառնութեանս մասին տեղեկութիւններ և անձնական տեսութիւններ, որով Ձեր առաջարկութեան հակառակ կարծիք կը յայտնէի։ Եթէ ուզէի ես պատրաստել հրահանգներ, կարծեմ Թէ կարողութիւն, ժամանակ, միջոց չէր պակսէր ինծ պատրաստել զանոնք ա՛յնպէս որ հարկ չըլլար ապա կրկին անգամ բժշկական Յանձնախումբի մը յատուկ քննութեան բովէն անցնել. կրնայի մատենադարանիս հատորները խառնել, և Պուշառտաի, Ժիւլ Ռօշարի, Բռուարտի և Գօլլինօի պէս հսկայ առողջաբաններու դպրոցական առողջապահութեան (իժիէն սքօլէր) վրայ գրած գործերէն քաղուածներ, չըսեմ գողութիւններ, ընել եւ զանոնք ձեզի ներկայացնելէ առաջ ալ յղել մինչեւ Փարիզ, ինչպէս կը գրէր վերջերս Զմիւռնիոյ Արեւելեան Մամուլը, հոն իմ վարպետներուս՝ Բօթէնի, Պուշառի կամ Պռուառտէլի նման Բռօֆէսօռներու և ակադեմական բժիշկներու զօրաւոր դիտողութեամբքը սրբագրել և այնպէս պատրաստ ունենալ առողջապահական հրահանգներու հաւաքածոյ մը, որ ամէնէն ընտիրն, ամէնէն կատարեալը կ՚ըլլար կարծեմ։ Ես այսպիսի բան մը չըրի, որովհետեւ հակառակ էի և եմ առողջապահական հրահանգներու պատրաստութեան, որովհետեւ անձնական փորձառութեամբս դիտած էի Թէ վարժարանաց առողջապահութիւնը պատուէրէ վար կախուած հրահանգներով չէր որ կը կանոնաւորէր, այլ միայն և միայն բժիշկի յարատեւ և խղճամիտ հսկողութեամբ։ Իմ երկար դիտողութիւններս լսելէ յետոյ, երբ Խորհուրդս կրկին անգամ խնդրեց որ պատրաստեմ հրահանգներ, այն ատեն պարտաւորեցայ, Թելադրուելով այն պատճառներէն զորս յիշեցի վերն, առաջարկել որ բժշկական Յանձնախումբի մ՚ալ խորհրդակցութիւնն հրաւիրեմ այս մասին։

Ուրեմն բժշկական Յանձնախումբին հետ ունեցած խորհրդակցութեանս մասին է որ կ՚ուզեմ այսօր տեղեկութիւն տալ Ձեզ։

Բժշկական Յանձնախումբը մէկ նիստ միայն ունեցաւ. գումարեցաւ իմ տանս մէջ փետր. 12/24 չորեքշաբթի գիշերը. ներկայ գտնուեցան Տօքդ. Մաթէոսեան, Տօքդ. Տաղաւարեան, Տօքդ. Դաւիթեան էֆ. ք, և Խորհուրդիս ատենադպիրը Պօղոս էֆ. Պէրէսաճեան։ Տքդ. Սիմոնօֆ հիւանդի կոչուած ըլլալով չէր կրցած գալ։

Կարդալով իրենց ի՛նչ որ նախապէս կարդացած էի հոս, հարցումն ըրի Թէ մեր վարժարանաց մէջ Առողջապահական կանոնները ճշգրիւ գործադրելու համար հրահանգնե՞ր գրի առնել պէտք էր, եթէ ոչ բժիշկներ կարգել, կամ Թէ վարժարանաց մէջ Առողջապահութիւնն, Ուսումնական Խորհուրդին կողմանէ խըմբագրուած հրահանգներո՞վ կարելի է կանոնաւորել, եթէ ոչ բժշկական հսկողութեամբ։ Բնական է որ Թէր ու դէմ գաղափարներ յայտնուեցան, սակայն այդու տեղի ունեցաւ երկար և խիստ շահեկան վիճաբանութիւն մը, որուն յիշատակն երբէք չպիտի մոռանամ, շնորհապարտ միշտ մնալով իմ սիրելի արուեստակից բարեկամներուս որք իրենց գիտնական հմտութեամբ բարեհաճեցան պատուել Ուսումնական Խորհուրդիս հրաւէրը։

Առանց Ձեզ պատմելու բժշկական Յանձնախումբին այդ վիճաբանութիւնը, բաւ համարիմ կարդալ միայն նամակները մեծարգոյ բժշկաց որք այդ գիշեր ո՛ր և է եզրակացութեան չյանգելով և երկրորդ անգամ մ՚ալ չհաւաքուելով, գումարիլ, փութացին գրաւոր կերպով յայտնել իրենց անձնական կարծիքը։ Ահա այդ նամակներ։

(*). — Բ. մասն է Տքդ. Թորգոմեանի Տեղեկագրին, որոյ վրայ խօսեցանք վերջերս։

ԷՏԻՐՆԷԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Բիւզանդիոնի 93 Թ. Թերթով յօդուածիս ի պատասխան 107 Թիւին մէջ «Էտիրնէցի մը» ստորագրութեամբ գրութիւնը կարդացի։ Պատ. յօդուածագիրն եզրակացուցեր է իբր Թէ «Առաջնորդի պէտք չունինք» ըսել ուզեր եմ։ Ահա գրածս. «Առաջնորդը Թէ՛ իր ամսականներն և Թէ իր առաջնորդական իրաւունքները միայն բուն Ադր. Պոլսոյ ժողովուրդէն ստացած է, և պիտի ստանայ ասկէ յետոյ։ Գրած էի նոյնպէս, «Թէ քսան տարիէ ի վեր երեք պատճառներով քաղաքիս առեւտրական վիճակն ինկած է և Թէ հարիւր ընտանիքներ ալ գործով այլուր հաստատուած են»։ Եւ ըսած էի վերջապէս «Թէ ըստ իս՝ աւելի աղէկ կ՚ըլլայ քաղաքականապէս Ադր. Պոլսոյ հետ կապակցութիւն չունեցող Թեմերը՝ Սլիվնօ, Անեօլու-Պուրկազ, Ֆիլէպէ, Թ. Բազարճըք և Սօֆիան՝ անջատել Էտիրնէէն, և Թէ միեւնոյն նահանգի մէջ գտնուող երկու առաջնորդութիւններն իրարու միացնել, և կամ Թէ առանց միացնելու, երկուքին հովուութիւնը մի եկեղեցականի յանձնել»։ Ահա այս տարբերութիւններ ի յայտ կը բերեն Թէ Թեմերու մուքթաթա՛ն իբր Առաջնորդի նիւթականն ապահովող չէի ցուցուցած, և Թէ երկու Առաջնորդութեանց միացման և կամ Թէ մի անձի յանձնման կարծիքս ալ վերջին տնտեսական սպգնպարպ չէի վերագրած. և դարձեալ ես չէի ըսած և ըսել ևս չէի ուզած երբէք Թէ «Առաջնորդի պէտք չունինք» և Թէ բոլորովին անկարող ենք նիւթականը հայթայթել, ինչպէս որ ցուցնել փափաքած է Պատ. քննադատը։ Էտիրնէի Առաջնորդութիւնը Ռուսչուքինին հետ միացնելու կարծիքս ուրիշ նպատակաւ չէր, այլ միմիայն ազգային նախանձախնդրութեամբ։ Կը փափաքիմ Էտիրնէի Առաջնորդը բարձր դիրքի մէջ տեսնել։ Էտիրնէ քսան տարի առաջ ալ Առաջնորդներ պահած է, և վերջին քսան տարիներու մէջ ալ։ Սակայն ի՛նչ տարբերութեամբ։ Մինչդեռ առաջ էր, կը տեսնէի ժամանակին Առաջնորդն որ իրեն սեպհական կառքն ունէր. ծառայ ունէր. վերջապէս ինչ որ պէտք էր այն ատեն Էտիրնէի պէս քաղաքի մը Առաջնորդին։

Վերջին քսան տարիներու մէջ Յոյնք, Պուլկարք, Պուլկար-կաթոլիկք ունեցած են և այսօր ալ ունին իրենց հոգեւոր պետերը. սակայն մեծ տարբերութիւն եղած է և պիտի ըլլայ անոնց հոգեւոր պետերուն և մերիններուն ապրելու կերպին մէջ։ Յունաց և Պուլկարաց Առաջնորդարանները մերիններէն աւելի մօտ են կատարելութեան Դրան։ Թէ՛ այս վերջինք և Թէ միւս հոգեւոր պետեր հոն իրենց երթեւեկութիւնները կառքով կը կատարեն. իսկ մերայինք, եպիսկոպոս, վարդապետ, քահանայ, ի չգոյէ դրամի, ստիպուած են հետի կատարել երթ ու դարձը, բաց ի պաշտօնական օրերէ։ Անոնց պետեր բարձր Թոշակներ կը ստանան, շատ մը եկամուտներ ունին, շէնք ու շնորհքով տեղեր կը բնակին, ընդունելութեան վայելուչ դահլիճներ, սրահներ ունին, սպասաւորներ կը պահեն. իսկ մերայինք ասոնցմէ զուրկ մնացած են և պիտի մնան։ Իբր Թէ այլուր հաստատուած 100 ընտանիքներ «մէկ մ՚իսկ չէին կրնար Առաջնորդական ծախուց հոգալու [illegible] մէջ», ինչպէս կ՚ըսէ ինք։ Միթէ մէկ մ՚իսկ չէի՞ն կրնար և այսօր ալ չպիտի՞ կրնային վեց տուն Ասթարճեան եղբարք, Աղասեանք, կրկին Նազուլեան եղբ., Հորիկեանք, Պապիկեան եղբ., Մինասեանք, Մանավեանք, Թերզեան եղբարք, Սարաճեանք, Գոլուստեանք, Փափազեանք, Մէնըլըճեանք և տասնէ աւելի երկաթուղւոյ կայարանապետաց՝ իրենց ընտանիքներով ելնէ։ Թէ վերջին քսան տարիներու մէջ Ա. Պոլսոյ տնտեսական վիճակն ինկած է, ոչ ոք կրնայ ժխտել։ Այս քսան տարիներու երկրորդ քառորդն՝ առաջինէն, երրորդն՝ երկրորդէն, եւ չորրորդն՝ երրորդէն շատ զգալի անկեալ վիճակ մը կը ներկայացնեն։ Այսօր աւելի դժուարացած է Առաջնորդ մը պահել։ Քաղաքակրթութիւնը պէտքերն աւելցուցած է. փափկանաշակութիւնն յաջորդած և պարզութիւնը տեղի տուած է։ Ասկէ առաջ Առաջնորդն ինչով որ կը պահուէր, ասկէ յետոյ կրկնապատիկովը պիտի պահուի. պէտք է, և անհրաժեշտ է որ այնպէս պահուի. բայց մենք հիմա այն առաջուան մէկին տեղ չունինք կէս. արդ, կրնա՞նք պահել Առաջնորդն իր դիրքին և արժանիքին համեմատ։ Ոչ, հազար անգամ ոչ։

Կ. ԲԱՆԹԻԿ

ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ԴԱՏԵՐ

(Շար. Տր. առուր Թիւէն և վերջ.)

Այս 15 օր ժամանակամիջոցն ամէնուն համար միեւնոյն ատեն կ՚անցնի, այսինքն բոլոր ստորագրութիւն ունեցողներուն դէմ հաւասարապէս այս 15 օրուան մէջ դատ բանալու է, և ոչ Թէ առաջին 15 օրուան մէջ մէկուն եւ երկրորդ 15 օրուան մէջ միւսին դէմ։

Հոս ուրիշ խնդիր մ՚ալ կը ծագի. փոխանակագրին տէրը, տեսնելով Թէ փոխանակագիրն անվճար մնաց, իրմէ առաջ ստորագրութիւն ունեցողներէն մէկուն, զօրօրինակ ուղղակի իրեն փոխանցողին դէմ դատ բանալով, ստակը կ՚առնէ. հիմա այս վերջինն արդեօք կրնա՞յ իր տուած ստակը պահանջել, և ո՞րկէ և ինչպէս։ Վերն ըսինք Թէ փոխանակագրին մէջ ստորագրութիւն ունեցողներուն ամէն մէկն իրմէ վերջ ստորագրութիւն ունեցողին դէմ երաշխաւոր կը նկատուի, ուրեմն այս փոխանակագիրը վճարողն ալ իրմէ առաջ ստորագրութիւն ունեցողներէն ամէն մէկուն դատ դատ կամ միասին կրնայ դիմել, որովհետեւ ստակը վճարելով փոխանակագրին տէրոջ բոլոր իրաւունքն իրեն անցած է։ Եւ ինչպէս որ ինքն իրմէ առաջ ստորագրութիւն ունեցողներէն մէկուն դիմելով իր վճարած ստակը կրնայ առնել, այնպէս ալ այս վերջինը կրնայ դիմել. և այսպէս այս շղթայական երաշխաւորութիւնը մինչեւ քաշողին կ՚երթայ և հոն կը յանգի, որով քաշողը—քանի որ իրմէ առաջ ստորագրութիւն ունեցող չկայ—այլեւս ուրիշին չի կրնար դիմել, որովհետեւ փոխանակագիրը քաշած ժամանակ արդէն փոխարէնն առած ըլլալով հիմա ալ կը վճարէ։

Սակայն այսպէս վճարողներն ալ իրմէ առաջիններուն կարենալ դիմելու համար, պարտաւոր են դարձեալ 15

օրուան մէջ անոնց դէմ դատ բանալ, սակայն այս պարագային մէջ 15 օր ժամանակամիջոցն իրեն դէմ դատ բացած օրէն կը սկսի հաշուուիլ։ Այսինքն փոխանցողի մը դէմ երբ փոխանակագրին տէրը դատ բանայ, սա ալ առանց դատին վերջաւորութեան սպասելու, ճէլը փոխանցողին իրեն հաղորդուած օրէն սկսեալ մինչև 15 օր, պէտք է իրմէ առաջ ստորագրութիւն ունեցողներուն դէմ դատ բանայ, հակառակ պարագային այս իրաւունքէն կը զըրկուի։

Հիմա սա տուած բացատրութիւններէս եթէ համառօտենք հետեւեալ չորս կանոնները կ'ունենանք, որ պէտք է միշտ մտքերնուս մէջ քանդակուած ըլլայ։

1. Եթէ փոխանակագիրն ընդունուած է, ընդունողն այդ մուրհակին բուն պարտականն ըլլալով, առանց բրօթէսթօ ընելու և առանց որոշեալ պայմանաժամուն մէջ դատ բանալու, կարելի է իրմէն փոխանակագրին փոխարէնը պահանջել, մինչեւ որ ժամանցում (5 տարի) տեղի ունենայ։

2. Եթէ փոխանակագիրն ընդունուած չէ, այն ատեն բուն պարտականը քաշողն ըլլալով, ասիկէ ալ առանց վերոյիշեալ օրինական ձեւակերպութիւնները կատարելու, կարելի է սակը պահանջել, մինչեւ որ ժամանցում տեղի ունենայ։

3. Եթէ ընդունուած փոխանակագիր մ'ընդունողէն կարելի չըլլայ գանձել և փոխանակագիրը քաշողին դիմել ուզուի, պէտք է քաշողին դէմ 24 ժամուան մէջ բրօթէսթօ ընել և 15 օրուան մէջ դատ բանալ, որպէս զի իրբև երաշխաւոր կարելի ըլլայ այդ սակին անկէ առնել։ Եթէ այս ձեւակերպութիւնները կատարած չըլլայ, քաշողը փոխանակագրին փոխարէնը (քարշըլըք) ընդունողին զրկած ըլլալը հաստատելով կարող կ'ըլլայ ինքզինքն ազատել։ Սակայն այս պարագային մէջ ալ եթէ երբեք կարելի ըլլայ այդ փոխարէնը վերստին իր ձեռքն անցած ըլլալն ստուգել, դարձեալ կրնայ իրմէն պահանջուիլ։

4. Եւ եթէ փոխանակագիրն—ընդունուած ըլլայ կամ չըլլայ—կարելի չըլլայ ընդունողէն կամ քաշողէն գանձել և որով փոխանակագրին մէջ ստորագրութիւն ունեցող փոխանցողներուն դիմել ուզուի, դարձեալ պէտք է որ այդ ձեւակերպութիւնները կատարուած ըլլան, հակառակ պարագային մէջ, ասոնք առարկելով թէ իրենց դէմ բրօթէսթօ եղած չէ, կամ որոշեալ ժամանակամիջոցին մէջ դատ բացուած չէ, ինքզինքնին կ'ազատեն։ Եւ ասոնք քաշողին հետ բաղդատելով սա առաւելութիւնն ալ ունին որ, քաշողն ինքզինքը պատասխանատուութենէ ազատելու համար, փոխարէնը ժամանակին զրկած ըլլալը հաստատելու պարտաւոր է, մինչդեռ ասոնք այս տեսակ պարտականութիւն մ'ալ չունին։ Բայց այս պարագային մէջ ալ եթէ կարելի ըլլայ ստուգել թէ փոխարէնն ոեւէ կերպով մ'ասոնցմէ մէկուն ձեռքն անցած է, այն ատեն այդ անձէն կրնայ պահանջուիլ։

Հոս դարձեալ պիտի կրկնեմ թէ որու դէմ որ բրօթէսթօ եղած ըլլայ, միայն ա՛ն պատասխանատու է. այսպէս, եթէ քաշողին դէմ բրօթէսթօ ըլլայ, միւսներուն և, եթէ Բ. փոխանցողին դէմ եղած ըլլայ Ա. և Գ. փոխանցողներուն չի կրնար դիմուիլ։

Եթէ մէկն այս ձեւակերպութիւնէն զերծ մնալ ուզէ, կրնայ փոխանակագիրն առած ժամանակ փոխանակագրին մէջ պայման դնել որ եթէ սակը չվճարուելով ո և է դիմում մը կատարել պէտք ըլլայ, առանց ծախքի և առանց ո և է ձեւակերպութեան պիտի կատարէ։

Պէտք է գիտնալ որ օրինական այս սկզբունքներն ի հրամանի մուրհակներուն (էմրէ մուհարրէր) նկատմամբ ալ միևնոյնն են։ ՏԻՐԱՆ ԵՐԿԱՆԵԱՆ

Ծանօթ. — Շաբաթ օրուան յօդուածին Ա. ծանօթութեան 7րդ տողին մէջ փոխանակ «տեսնուելէն սա չափ օր» ըսելու, սխալմամբ «ստորագրուելէն . . .» ըսուած է։

ՏՕՔԹՕՐ
ՀՐԱՆՏ Գ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Բէնսիլվանիոյ Համալսարանէն պատուակալ յիշատակութեամբ վկայեալ, Ֆիլատէլֆիոյ մէջ իր արուեստը գործնական փորձառութեամբ կատարելագործելէ ետքը, հաստատուած է ի Բերա, Ղալաթա-Սէրայի դիմաց, ԹԱՏՐՈՆ ՓՈՂՈՑ Թիւ 1, ուր կը գտնուի կիրակիէն զատ ամէն օր ժամ 9—12 և 1—4 (ըստ Ե.)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄՐ. ՔԸՐԶԸՆ Երեսփ. Ժողովոյ անցեալ Բշ.ի նիստին մէջ Կրետէի վերջին դէպքերուն վրայ տեղեկութիւն տալուն առթիւ յայտարարեց թէ Կրետէի մէջ ընդհանուր առմամբ կացութիւնն այնպէս է, որ ծովակալ Հարրիսի բուն իսկ բառերովը, զօր. Վասոս՝ Մեծ Տէրութեանց դէմ իրական կերպով պատերազմ հրատարակած կրնայ նկատուիլ։ Արտաքին գործոց խորհրդականին այս յայտարարութիւնք խորին տպաւորութիւն մը յառաջ բերին։ Այսու հանդերձ արմատական երեսփոխան Մր. Սդէնհոր, որուն միացան մէկ քանի ընդդիմադիրք, բանաձեւով մը առաջարկեց արտաքին գործոց նախարարին տարեթոշակէն 1660 անգլ. ոսկւոյ զեղչ մ'ընել իբրև բողոք մը կառավարութեան արեւելեան քաղաքականութեան դէմ։ Մր. Պալֆուր ու Մր. Քըրզըն պատասխանելով ըսին թէ Մեծ Տէրութիւնք և ի մասնաւորի Անգլիա յանձն առած են Կրետէի բացարձակ կազմակերպութեան կիրառումը։ Մր. Պալֆուր բացատրեց կազմակերպութեան գլխաւոր պայմանը։ Մր. Քըրզըն հարցման մը պատասխանելով՝ յայտարարեց թէ ծովակալք Կրետէի մէջ և ոչ մէկ կողմին ի նպաստ կը գործեն։ Թէեւ բանի միջոցներ անհրաժեշտ են կղզւոյն արդի վիճակին բերմամբ, բայց այդ միջոցներ յատկացուած են խաղաղութիւնը վերահաստատելու ամէնուն համար։ Մր. Սդէնհոբի բանաձեւը մերժուեցաւ 60ի դէմ 163 ձայնով։

«ԹԱՅՄԶ» կ'ըսէ թէ հելլէնք և կրետացիք հետզհետէ կը զայրանան եւրոպացւոց դէմ։ Մալաքսայի ճակատամարտին մէջ անգլ. մեծ լրագրի մը թղթակիցը գերի բռներ են և հրացանի պիտի բռնեն եղեր զայն, երբ ապստամբաց պետերէն Մանոսի հետ վրայ հասեր է ամերիկացի թղթակից մը, որ Օքսֆորտի համալսարանին շրջանաւարտ և անգլիացիին դպրոցական ընկերն ըլլալով՝ յաջողեր է ազատել զայն։ Վասոս ազատ անցագիր տուեր է անգլիացիին։ Ապստամբք երկրորդ անգամ կրակ ըրեր են անգլ. ծովակալին վրայ՝ երբ համազգեստով և իր տեղակալին հետ շոգենաւակի մը մէջ կը գտնուէր։

ԱԹԷՆՔԻ օտար դեսպանաց նախորդ կիրակիի նիստին մէջ, կ'ըսեն Տէյլի Քրոնիքլ ու Տէյլի Նիւզ, ծանուցագիր մը պատրաստուեր է Յունաստանի հաղորդելու թէ Տէրութիւնք որոշած են երկու կողման զօրաց սահմանագլխէն ետ կանչուիլը։ Եւրոպական Ներդաշնակութիւնն որոշեր է որ իր որոշումներն եթէ անգործադրելի մնան, նաւահանգիստներու պաշարման ձեռնարկուի։ Յունաստան կէս պաշտօնապէս դիտողութիւն ըրեր է Տէրութեանց, ի մասին բացարձակ կազմակերպութեան։

ԴՈՐՖՈՒԷՆ կը հեռագրեն թէ գերման վեց կամաւոր Թրիէսթէէն նոյն կղզին ժամներ և անկից հելլէն շոգենաւով մը Աթէնք ուղեւորեր են։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ելմտական կացութեան վրայ խօսելով, Բոյլթիքէ Բուրսէն կ'ըսէ որ թէեւ մինչեւ հիմա կրցած է օրական անհրաժեշտ ծախքերն հոգալ 20 միլիոն տրամի պահեստի գումարէն, բայց հասոյթի աղբիւրներն սպառելու մօտ ըլլալով, որոշեր է քառասուն միլիոն տրամի ազգային փոխառութիւն մը կնքել երբ պատերազմ սկսի։

—Դանիոյ կարեւոր թերթը՝ Բոյլթիքէն՝ Վոլոսէն հեռագիր մ'ստացաւ թէ ամբողջ հելլէն բանակը սահմանագլխին վրայ է։ Մատակարարութիւնն այնչափ յոռի էր, որ իբրև անկախ վարչութիւն ջնջուեր է. Իւրաքանչիւր գունդի սպայք իրենք կը կատարեն մատակարարութիւնն որ առ այժմ լաւ վիճակի մէջ է։ Ոչ-զինուորաց բազմաթիւ խումբեր սահմանագլուխ հասած են և յառաջխաղաց շարժումով լերանց վրայ կը համախմբուին։ Սպայք մեծ դժուարութիւն կը քաշեն իրենց զինուորաց գրգռութիւնն հանդարտեցընելու։

ԿՐԵՏԱԿԱՆ ջուրց մէջ գտնուող ռուս ծովակալն հեռագիր մ'ուղղելով Կ.Պոլսոյ ռուսական դեսպանին, առաջարկութիւններ ըրեր է, որոյ գործադրութիւնն իբրեւ նախնական պայման մը անհրաժեշտ կը համարի կղզին խաղաղեցնելու։

Լ. ՍԱԼԶՊԸՐԻ. — Ուէսթմինսթըր կազէթ հետեւեալը կը գրէ. — «Վստահելի աղբիւրէ մը կը տեղեկանանք թէ Լ. Սալզպըրի հարաւային Ֆրանսա ուղեւորեցաւ թագուհւոյն փափաքանօք, որովհետեւ Ն. Վեհափառութիւն իմանալով նախարարապետին հիւանդութիւնը, շատ տագնապեցաւ։ Վերջին վեց ամիսներուն մէջ Լ. Սալզպըրի շատ մտատանջութիւն ունեցաւ և հիմա կը սկսի յոգնութիւն զգալ խիստ երկարօրէն ձգտեալ վիճակէ մը որ յառաջ եկաւ արեւելեան գործերէն։ Նախարարապետին առողջութեան խանգարումը մեծ մտահոգութիւն պատճառեց նախարարներուն։ Թագուհին իմանալով հիւանդութիւնն, անմիջապէս ուզեց որ կատարէ իր մտադրած ուղեւորութիւնն ի Րիվիերա»։

— Նիսէն կը հեռագրեն առ Տէյլի Մէսսէնճըր թէ Լ. Սալզպըրի յանկարծ Լոնտոն կանչուեր է և թէ անյապաղ ճամբայ պիտի ելնէր։ Այս լուրին տեղի տուած կերեւի սա պարագան. — Պատերազմական նախորդ ազատական նախարար Սըր Հէնրի Քամպըլ-Պանըրման պիտի հարցնէր Երեսփ. Ժողովոյ անցեալ Դշ.ի նիստին մէջ թէ նախարարապետ ու արտաքին գործոց նախարար Լ. Սալզպըրիի բացակայութեան միջոցին ո՛ր նախարարն է պատասխանատու արտաքին գործոց խորհրդականին կողմէ արտաքին խնդրոց մասին Երեսփ. Ժողովին մէջ եղած յայտարարութեանց, որովհետեւ Մր. Քըրզըն նախարար չէ, այլ պարզ խորհրդական մը։

ՊԷԼԿՐԱՏԷՆ կը գրեն թէ Աղեքսանդր թագաւոր ծանուցեր է թէ յունիս 15/27ին Ցէթինէ պիտի այցելէ՝ Վիտովտանի սերպիական տօնին օրը։ Սեւ Լերան իշխանն անցեալ տարի նոյն թուականին էր որ Պելկրատ գնաց։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. — Անցեալ Բշ.ի նախարարաց խորհուրդէն յետոյ, որ կարեւոր որոշումներ տուած պիտի ըլլայ, զրոյց ելաւ թէ նախարարապետն ու պատերազմական նախարարն սահմանագլուխ պիտի երթան։ Մեծամասնութեան պատկանող մէկ քանի երեսփոխանք, գումարումէ մը յետոյ, Մ. Տէլեանիսի ներկայացան իրենց կարծիքն յայտնելու կացութեան վրայ։ Զրոյց կայ թէ ռուս դեսպան Մ. Օնու ինչ դիտողութիւններ ըրեր է ի մասին հելլէն նաւատորմին։ Երես. Ժողովն իր նիստերն առժամաբար դադրեցուցած ըլլալով, երեսփոխանք իրենց տեղերը կը դառնան։ Նիստերը Զատիկէն յետոյ պիտի վերսկսին։ Կառավարութիւնը Տէրութեանց բողոքեց Հէրսո շոգենաւին գերի բռնուելուն համար, որ պաշարման սկսելէն առաջ Կրետէ հասած էր։ Անգլ. փոխ-հիւպատոս հանգուցեալ Մր. Տիքըրնի յուղարկաւորութիւնն անցեալ Բշ. տեղի ունեցաւ։ Արքայական ընտանիքը ծաղկեպսակ մը զրկեց, որովհետեւ Մր. Տիքըրն արքայազուն իշխանաց անգլիերէնի ուսուցիչն էր։ Յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուեցան, անգլ. դեսպանը, պաշտօնեայք, անգլ. գաղթականութիւնն եւ այլք։ Պաշտօնաթերթն հրատարակեց Հելլէնական Լէգէոնին կազմութեան հրամանագիրը։ Իւրաքանչիւր գումարտակ պիտի ըլլայ 250։ Լէգէոնին հրամանատարն հելլէն պիտի ըլլայ, սակայն սպաներն օտարականներէ պիտի կրնան ըլլալ՝ կամաւորաց կողմէ ընտրուած։ Կամաւորները մութ կապոյտ լայն թիկնոցակներ պիտի կրեն։ Թեսալիոյ մէջ շատ մ'անհամբերներ կը մղեն նախկին սպաներու հրամանին տակ։ Կրետէէն Պիրէոն ժամանող առագաստաւորի մը նաւազք պատմեցին թէ Սֆաքիայէն մեկնելնուն, խառնալական մարտանաւու մը հանդիպեր են որ հարցուցեր է թէ նաւն հաց ունի՞։ Նաւապետին ժխտական պատասխանին վրայ, մարտանաւուն հրամատարն երկու պարկ պաքսիմատ և երկու տակառ ջուր տուեր է։ Քոսթանթէէն իշխան անցեալ Դշ. զօրախումբերն աչքէ անցուց։ Եւ հետեւեալ հրամանագիրն հրատարակել տուաւ. — «Ն. Վեհափառութիւն հաճեցաւ ինձ յանձնել Թեսալիոյ բանակին վերին հրամատարութիւնը։ Հայրենեաց վրայ ծանրացող տագնապալից միջոցի մը մէջ իմ պաշտօնիս գլուխն անցնելով՝ համոզուած եմ թէ ամենքնիդ ալ ձեր պարտականութիւնը պիտի կատարէք, հաւատարմօրէն ձեր երդման և համբերութիւն ու հաստատամտութիւն ցոյց պիտի տաք, որպէս զի յաղթէք ամէն դժուարութեանց։ Օրինաց և ձեր պետերուն հնազանդելով՝ ցոյց պիտի տաք թէ ունիք զգացումը կարգապահութեան որ բանակներուն մեծութիւնն և ոյժն է»։ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆ։

Ստանտարտ կ'ըսէ թէ գահաժառանգին սահմանագլուխ ուղեւորիլը՝ խաղաղասիրաց յոյսերը կը փճացնէ մեծ մասամբ։

ԱՆԳԼԻՈՅ թագուհին Նիսի մէջ ընդունեց Միխայիլ Միխայլովիչ մեծ դուքսն ու որդին։ Տեսակցութիւնը տեւեց յիսուն վայրկեանի չափ։

ՄԱՐԴԱԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.— Թան Լիվըրբուլէն հետեւեալ հեռագիրն ստացուած է մարտ 30 թուականաւ.— «Աֆրիկէի արեւմտեան եզերաց թղթատար Թէնէրիֆ առագաստանաւն, որ երբէք իրիկուն ժամանեց, տեղեկութիւն բերաւ թէ մարտ 10ին ֆրանսական ստացուածոց կայաններէն՝ Պէբէսիի առջեւ գտնուած միջոցին, իմացեր է որ Թապուի մօտ բնիկներն սպաններ ու յետոյ կերեր են ֆրանսական կայանի մը պետը։

ՎԻԷՆՆԱՅԻ քաղաքապետ Մ. Շթրոպախ հրաժարեցաւ։ Տքթ. Լիւկէր ինքզինքն ընտրելի պիտի առաջարկէ։

ՌՈՒՍ ԾՈՎԱԿԱԼԻՆ ԱՌԱՋԱՐԿԸ.— Մր. Քըրզըն Երեսփ. Ժողովին մէջ յայտարարեց թէ Կրետէ գտնուող ռուս ծովակալը մարտ 13/25 թուականաւ հեռագիր մ'ուղղեր է Կ. Պոլսոյ ռուս դեսպանին որ հաղորդեր է զայն միւս դեսպաններուն։ Ծովակալը կ'առաջարկէ բոլորովին եւրոպացի տարրերով խաղաղեցնել կղզին։ Այս առաջարկին վրայ Մեծ Տէրութիւնք տակաւին կը բանակցին։ Անգլ. կառավարութիւնն հաւաներ է ռուս ծովակալին առաջարկութեան։

—Մր. Պալֆուր ալ յայտարարեց թէ Մեծ. Տէրութեանց նպատակն է պահպանել օսմ. երկրաց ամբողջութիւնն եւ թէ պիտի աշխատուի Եւրոպիոյ խաղաղութիւնը պահպանելով հանդերձ, նոյն նպատակն իրագործելու։ Ընդհանուր խաղաղութեան միակ հիմն է Եւրոպական Ներդաշնակութիւնը։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Երեսփ. Ժողովին մէջ Մ. Հանոթօ պատասխանելով Մ. Կոթիէի հարցապնդման ի մասին կրետական խնդրոյն, յայտարարեց թէ սոյն խնդրոյ լուծման համար որոշուած յատակագիծը գործադրութեան դրուած է։ Կղզւոյն ծովեզերեայ քաղաքները պաշտպանելու համար Տէրութիւնք ի հարկին նոր միջոցներու պիտի դիմեն։ Թեսալիոյ սահմանագլխոյն վրայ մինչեւ հիմա կարեւորութեան արժանի դէպք մը չէ պատահած։ Հելլէն սահմանագլխոյն վրայ զօրաց համախմբումէն յառաջ եկած մտահոգութիւնը փարատած է՝ Թուրքիոյ ու Յունաստանի այն յայտարարութեամբը թէ յարձակումէ պիտի զգուշանան։ Պալքանեան տէրութիւնք պիտի շարունակեն ընդհանուր խաղաղութեան պահպանման սատարող զգուշաւոր և խոհեմ իրենց ընթացքը։ Մեծ Տէրութիւնք այժմ կը քննեն թէ ի՛նչ պայմաններու տակ պէտք է երկար կամ կարճ միջոցի մը համար պաշարել կեդրոնական Յունաստանի ծովեզերքը։ Մեծ Տէրութիւնք համաձայնած են արգիլելու որ ընդհանուր խաղաղութեան համար ծանր հետեւանքներ չծագին։ Ցայս յայտնեց թէ այս խնդրոյն առթիւ թշնամական արարք մը երեւան չպիտի ելնէ (ծափահարութիւնք)։

ՖՐԷՄՏԷՆՊԼԱԹ Բեզրապուրկէն կիմանայ թէ անգլ. կառավարութիւնն ընդուներ է Յունաստանի պաշարումը, պայմանաւ որ բոլոր Մեծ տէրութիւնք մասնակցին։ Մեծ Տէրութիւնք առ այդ համաձայններ են։ Անգլիա յայտարարեր է որ պատրաստ է վաշտ մը զօրք ու հրետանի մը զրկել Կրետէ, պայմանաւ որ միւս Մեծ տէրութիւններն ալ նոյնն ընեն։ Վիեննայի թերթը կը յարէ թէ այս վերջին պարագային համար Անգլիա միւս Մեծ Տէրութեանց միայն հաւանութեան խօսքն ըրած է և ոչ թէ մասնակցութեան։

ՕՏԵՍԱԷՆ կը հեռագրեն թէ Յունաստանի եզերքներէն հոն հասնող նաւային ռուս սպայք լուր տուեր են թէ հելլէնք խիստ թշնամական ցոյցեր կ'ընեն ռուսերուն դէմ։ Պիրէոն և ուրիշ քաղաքներ բնակող ռուս ընտանիքներ խմբովին կը հեռանան Յունաստանէն։

ԱԹԷՆՔԷՆ մարտ 31 թուական հեռագիր մը կ'ըսէ թէ դիւանագիտական կացութիւնը նուազ ձգտեալ կ'երեւի։ Հոն զրոյց կայ թէ տէրութիւնք առ այժմ ետ կենալով Պիրէոնը պաշարելէ, հաշտարար լուծման մը պիտի աշխատին եղեր։ Կենթադրուի թէ Տէրութիւնք երեսուն հազար զինուորի պէտք պիտի ունենան Կրետէի մէջ խաղաղութիւնը բոլորովին հաստատելու։ Կը հաւաստեն թէ հելլէն կառավարութիւնը հասոյթի պէտք եղած աղբիւրներն ունի զինուորական ընդհանուր շարժում մը կատարելու և մէկ քանի ամիսներ իր նաւատորմն ու բանակը պատերազմի վիճակի մէջ պահելով՝ ծախքերն հոգալու։

—Աթէնք գտնուող կրետացի գաղթականք եւրոպական տէրութեանց ստիպողաբար կոչում ըրին՝ խնդրելով յանուն մարդկութեան՝ վերցնել կղզւոյն պաշարումը որ «վտանգի կենթարկէ հազարաւոր կանանց ու տղայոց կեանքը՝ զանոնք զրկելով ապրուստի ամէն միջոցներէ»։ Կղզւոյն ներսերը սկսած է սաստկապէս զգացուիլ պաշարի պակասութիւնն։ Ապստամբք ծովեզր իջնելով կը յաջողին պարենաւորուիլ, բայց կիներն ու տղաքներն անսնուցութենէ մեռնելու վտանգին մէջ են։ Աղերսարկուք բողոքեցին նաեւ եւրոպական մարտանաւերու կողմէ կատարուած ռմբակոծութեանց, ինչպէս նաեւ կազմակերպութեան դէմ։

—Հելլէն վառօդարաններու ընկերութիւնը լուր առաւ Թրիէսթէէն թէ աւստրեան կառավարութիւնն արգիլեր է՝ հելլէն բանակին համար յանձնարարուած եօթը միլիոն փամփուշտներու արտածումը։

ՄՐ. ԼԱՊՈՒՇԷՐ ըսեր է ելմտական նախարարին թէ մտադիր է հետեւեալ հարցումներն ընել. — Արդեօք իրա՞ւ է որ հանգուցեալ Զարեհ իր մահուան թուականին մեծ քանակութեամբ դրամ ունէր ի պահ տուած Անգլիոյ պանքային մէջ. իրա՞ւ է որ այդ գումարին համար ժառանգութեան տուրքերն առնուած չեն, արդեօք սովորութիւ՞ն է վեհապետներն այդ տուրքերէն ազատ կացուցանել, ի՞նչ է պատճառն այդ ապահարկութեան։

Մ. ՏԻ ՐՈՒՏԻՆԻ անցեալ Դշ. նախարարաց խորհուրդին ներկայացուց գաղտնի զօր թղթածրարն այսօր պիտի կարդայ Երեսփ. Ժողովոյ բացման առթիւ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ծովային նախարարն, ինչպէս ծանուցինք, երկար արձակուրդ պիտի ստանայ, բայց կայսրը տակաւին վերջնական որոշում մը տուած չերեւիր։ Կըսուի թէ նախարարական տագնապ մը մօտալուտ է, թէեւ Վիլհէլմ կայսր միշտ համակիր կերեւի Հօէնլոէ իշխանին նկատմամբ, որովհետեւ անձամբ գացած է շնորհաւորել անոր ծննդեան 79րդ տարեդարձը։ Բրուսիոյ ելմտական նախարար Մ. Միքէլ ամէնէն աւելի կայսեր համակրութեանն առարկայ է, բայց քաղաքական ակմբոց մէջ բնաւ կարելի չեն գտներ որ Մ. Միքէլ նախարարապետ անուանուի։ Խիստ մեծ թուով գերման արհեստաւորներ արտօնութիւն խնդրած են մասնակցելու 1900ի արուեստահանդէսին ի Բարիզ։

Զին արտասովոր դեսպան Շանկ-Եէն-Հուն անցեալ Բշ. Բէքինէն ճամբայ ելաւ Լոնտոն ու Բարիզ երթալու, ուր Վիքթորիա թագուհւոյն և Մ. Ֆէլիքս Ֆօրի պիտի յանձնէ Զինու կառավարութեան և մայր կայսրուհւոյն նուէրներն, ի փոխարէն այն նուէրներուն զորս Լի-Հունկ-Զանկ Զինաստան տարաւ։

ԹԱՆՃԸՐԷՆ կը հեռագրեն անցեալ Դշ.ի թուականաւ թէ Արսիլայէն երեք հրեայ՝ տեղացի աղջիկ մը թակարդի մէջ ձգելով բռնաբարեր են։ Աղջկան ծնողքն ու ասոնց կողմնակիցներն յայտարարեր են թէ վրէժ պիտի լուծեն իրենց դէմ եղած բոլոր հրեաներէն։ Կառավարութիւնն հարկ եղած միջոցները ձեռք առեր և այն երեք հրեաները բանտարկեր է։

ՍՊԱՆԻՈՅ գաղթային նախարարութիւնը պատրաստութիւն կը տեսնէ գործադրելու Քուպայի բարենորոգմանց ծրագրին ապրիլ ամսը չաւարտած, եթէ զինուորական գործողութեանց ընթացքը միշտ նպաստաւոր ըլլայ։ Կառավարութիւնը կը յուսայ թէ զօր. Վէյլէր և Քուպայի զանազան կուսակցութիւնք չպիտի ընդդիմանան նոր քաղաքականութեան մը կիրառման։ Մեծ կարեւորութիւն կը տրուի Քուպայի ապստամբաց պետ և Մաչէոյի յաջորդ Րիուս Րիվէրայի գերի իյնալուն. Իր վէրքերն աղէկցածին պէս զինուորական ատեանի մը առջեւ պիտի դատուի՝ իր սպայակոյտին պետ՝ Պաքալլաոյի հետ։ Փիլիպեան կղզիներէն կը հեռագրեն թէ զօր. Բոլավիէժայի յայտարարութիւնն, որով ներում կը շնորհէր զէնքերնկեցութիւն յանձն առնող ապստամբաց, խիստ լաւ արդիւնք ունեցեր է։

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ՀԱՆԵԱ, 3 ապրիլ. — Ֆրանսական Պիւժօ մարտանաւը Թուլոնէն հոս ժամանեց։ Պոնդոնորիայի ամրոցին բարձանց վրայ գտնուող ապստամբք կրակ ըրին ամրոցին վրայ։ Ամրոցը խառն զօրաց կողմէ վերջերս գրաւուեցաւ, որպէս զի Հանեայի ջուրի ճամբաները պաշտպանուին։ Սոյն զօրաց հրամատար ֆրանսացի հարիւրապետ Բէրինեոն հրամայեց թնդանօթաձիգներուն՝ կրակ ընել ապստամբաց վրայ։ Ութերորդ ռումբէն յետոյ ապստամբք ետ քաշուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ. — Րիւթէր կիմանայ թէ անգլ. կառավարութիւնը Կրետէի համար որոշեր է հինգ սպայ, 180 զինուոր և վեց թնդանօթ։

ԲԱՐԻԶ.— Յունաստանի նաւահանգիստներուն պաշարումն յառաջիկայ ամսուն պիտի գործադրուի եղեր։

—Արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ վստահութիւն գոյացաւ թէ բոլոր Տէրութիւնք համաձայնած են Յունաստանի բոլոր նաւահանգիստները պաշարելու։ Ծովակալք այս պաշտօն համաձայնութեամբ կորզին պաշարման գործողութիւններն։ Իւրաքանչիւր տէրութիւն մէկ նաւահանգիստ պիտի պաշարէ։

ՎԻԷՆՆԱ. — Ֆրանց Եօսէֆ կայսր հրաւիրանօք Գերմանիոյ կայսրն ապրիլ 9/21ին հոս պիտի գայ՝ հետեւեալ օրը ներկայ գտնուելու զինուորաց գարնան մարզանքներուն։ Վիլհէլմ կայսր նոյն իրիկունը Պերլին պիտի դառնայ։

—Զրոյց կայ թէ Աւստրիոյ նախարարապետ Պատէնի կոմսն հրաժարական տուեր է։

ՊԷԼԿՐԱՏ. — Սերպիա կը բանակցի Վատիկանի հետ որպէսզի Սեւ Լերան հետ կնքուածին պէս կրօնական պայմանագրութիւն մը կնքուի։

ԲԱՐԻԶ. — Ռուսիոյ մայր կայսրուհւոյն ի Բարէնհակ ուղեւորութեան նպատակն է ներկայ գտնուիլ ընտանեկան խորհուրդի մը։

—Երեսփ. Ժողովը քուէարկեց խարդախեալ գինիներու օրէնքը։

ԲԵՏՐՍՊՈՒՐԿ. — Ֆրանց Եօսէֆ կայսր իր հետն ունենալով Կոլուխովսքի կոմսն ու Օթօն արքեդուքսն, ապրիլ 15/27ին հոս պիտի ժամանէ ի փոխադարձ այցելութիւն Զարին ու Զարուհւոյն։

ՄԱՏՐԻՏ. — Պատերազմական նախարարը տեղեկութիւն ստացաւ Փիլիպեան կղզիներէն թէ պատերազմը աւարտելու մօտ է։ Սպանիական դրօշը պարզուեր է Քավիթէ-Վիէխոյի վրայ, որ ապստամբաց վերջին ամրոցն էր։ Սպանիացի զօրաց այս յաղթանակին պատճառաւ Մատրիտի մէջ մեծ խանդավառութիւն կը տիրէ։

ՄՈՆԴԷՎԻՏԵՕ.— (Ուրուկուա, Հարաւային Ամերիկա) երկու կուսակցութեանց խումբերուն մէջ ընդհարում մը տեղի ունենալով, նախագահական խումբերը բոլորովին յաղթուեցան ու մեծ կորուստներ ունեցան։ Կը կարծուի թէ գործադիր իշխանութեան պետը պիտի հրաժարի։

ՊՐԵՍԼԱՒ. — Ածխահանքի մը մէջ կազի սոսկալի պայթում մը տեղի ունեցաւ. վեց մարդ մեռան, որոց մէջ կայ հանքին տէրը։

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ՀՌՈՄ, 4 ապրիլ. — Կարեւոր շրջանակաց մէջ կ'ըսուի թէ Պիրէոն մինչեւ երկու օր պիտի պաշարուի։

ԱԹԷՆՔ. — Արքայական հրամանաւ ծածկագիր հեռագիրներն արգիլուեցան։

ԲԱՐԻԶ. — Արեւելեան խնդրոյ վրայ նոր Դեղին Տետրակ մը պիտի բաշխուի խորհրդարանի անդամոց։

—Ծովակալք Կրետէի եզերաց բերդերը պիտի ռմբակոծեն և թող չպիտի տան որ հելլէն զօրքեր Կրետէ ելնեն։ Բոլորովին անհիմն է այն լուր թէ միջազգային զօրաց խումբ մը յաղթուած ըլլայ հելլէն հրոսակներու կողմէ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Րիւթէր կ'իմանայ թէ Կրետէ գտնուող ծովակալք իրենց Տէրութիւններէն կէս կէս գունդ հեծելազօրք ուզեր են։

ՔՈԼՈՆԻԱ. — Պիրէոնի մէջ ծաղկախտը սաստկապէս ճարակած է։ Նաւահանգիստին մէջ գաղթականաց թիւն երթալով կ'աւելնայ։

ՊԵՐԼԻՆ. — Հելլէն հրոսակներ նորէն յարձակեցան Իվզէտտին ամրոցին վրայ և տասը թնդանօթ արձակեցին աւստրեան մարտանաւուն վրայ։

ՎԻԷՆՆԱ. — Աւստրիոյ նախարարութիւնն հրաժարեցաւ։ Կայսրը նոր նախարարութեան կազմութիւնն եւս պիտի յանձնէ Պատէնի կոմսին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԱՍՊԵՏ ՋՈՒՆԴԻ

Շաբաթ օր մինչ Բիւզանդիոն կը տպուէր՝ Բերայի մէջ տեղի կ'ունենար յուղարկաւորութիւն մը որոյ նմանը դուն ուրեք տեսնուած է Ս. Երրորդութեան եկեղեցին։ Հինգ շաբաթ առաջ, այս սիւնակաց մէջ, առաջինն եղանք՝ դժբախտաբար՝ գուժելու Ասպետ Ջունդի մահն, և նոյն առթիւ խօսեցանք հանգուցելոյն կեանքին վրայ՝ թէեւ ամուսնացած, բայց անզաւակ և ի վերջոյ նաև այրի մնացած ըլլալով՝ Ասպետը նժդեհի մը, պանդուխտի մը պէս մեռաւ ի տար աշխարհ, որուն մօտիկներէն ոչ զոք ունենալով իր քով որ սփոփէր իր վերջին վայրկեանները՝ Իր պաշտած Տէրութեան հիւպատոսարանն իր թաղման ձեռնարկեց ինչպէս կ'ընէ ո՛ և է պանդուխտի մը համար որոյ ընտանիքէն ո՛չ ոք կայ։ Բայց ճիշդ այն պատճառաւ որ զաւակ չունէր ու բազմանդամ ընտանիքի մը պետն ըլլալու բարեբախտութենէն զըրկուած էր, Աստուածատուր Ջունդ Աղ-

գին որը զաւկներն իր զաւկներն ընել ուզեց, որով Ազգն ոգւոյն իր ընտանիքին մասը կազմելով, այնպիսի յաւերժութիւն մ'ըրաւ իրեն որ ո՛չ մէկ պանդուխտ վիճակած է ցարդ Պոլսոյ մէջ. և ամէնէն հարուստ, ամէնէն բարեգործ տանուտէրն անգամ անկէ աւելին չի կրնար ըղձալ իրրեւ վերջին փառքն անցաւոր կենցաղիս մէջ։

Ճաշու ժամասացութենէն ետքն սկսան հոգեհանգստեան աղօթքն և ափառողութիւնք։ Առաւօտէն ի վեր, մասնաւորապէս կիններու մեծ բազմութիւն գրաւած էր մեծ տաճարն, որ Աւագ Հինգշաբթի երեւոյթն առած էր։ Ս. Պատրիարքը կը նախագահէր տխուր հանդէսին, իր շուրջն ունենալով Տ. Հմայեակ Եպս. Դիմաքսեան, Տ. Գրիգորիս Եպս. Ալէաթճեան, Տ. Մելքիսեդեկ Եպս. Մուրատեան, Տ. Գրիգորիս Եպս. Ցովհաննէսեան, Տ. Վահրամ Եպս. Մանկունի, 10 վարդապետ, 30ի չափ քահանայ, 6 դպրապետ, 26 դպիր։ Ներկայ էին Ազգ. Վարչութեան անդամք, Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը, Բերայի Թաղ. Խորհուրդը, Ղալաթիոյ Խնամակալութիւնն, և այլ պաշտօնական մարմինք, հայ-հռոմէական և հայ բողոքական համայնքներու երեսփոխաններ, Հ. Պօղոս Ծ. վ. Գազըրեան և Հ. Կոմիտաս Ծ. վ. Խաքենտէրեան, Ցունաց Պատրիարքական փոխանորդն և Բերայի մետրապոլիտն են։ Գլխաւոր սգակիրն էր Աւստրիոյ-Հունգարիոյ հիւպատոսն, որ ներկայ էր դեսպանատան առաջին թարգմանին հետ, իր շուրջն ունենալով հիւպատոսարանի պաշտօնէութիւնը։ Պատգամաւորութիւններ եկած էին Պէօյիւքտէրէի աւստրեւհունգարական վարժարանին աշակերտաց կողմէն, (հանգուցեալն այս վարժարանին հիմնադիրն և բարերարն եղած էր,) մեր Ս. Ցակոբայ Որբանոցէն, որ 20 սգակիր աշակերտ ղրկած էր, Գալֆաեան Որբանոցէն, Էսաեան վարժարանէն, են։ Շատ մը պատուաւոր Եւրոպացիներ ալ կային, որոց մէջ Աւստրեւհունգարական գաղթականութեան երեւելիներն ամէնէն աւելի աչքի կը զարնէին։ Մեր Հայ Լայֆ կոչուած վսեմաշուքներն և ազնուաշուքներն ալ խմբովին հոն էին՝ Բերայէն, Գատըգիւղէն, Օրթագիւղէն։

Պսակներ ղրկած էին՝ Աւստրեան Գաղթականութիւնը, Բերայի Թաղ. Խորհուրդը, Բերայի աղքատ ուսանողները, Տէր և Տիկին Ց. Նէվրուզ, Տէր եւ Տիկին Գր. Սէլիմիյէճեան, Էսաեան ընտանիքն, եւայլն։ Ազգ. Վարչութիւնը պսակ չէր ղրկած. որովհետեւ քանի մը տարի առաջ կրօն. Ժողովը ծաղկեփունջի կամ պսակի դէմ արգելիչ հրաման մը հանած էր, եւ թէպէտ այս հրաման մասնակի արդիւնք մը միայն ունեցաւ, բայց Վարչութիւնն ինք իր դրած արգելքին հակառակ չէր կրնար գործել։ Ս. Պատրիարք Հօր խորհրդով, Ազգ. Վարչութիւնը 12 քահնոց ամէնէն խոշոր եւ ամէնէն զարդարուն կերոնը ղրկած էր զոր կրնար հայթայթել Ազգ. Հիւանդանոցի մոմարանն, եւ անոր կցուած ժապաւէնին վրայ գրուած էր «Ասպետ Ջունդի յիշատակին՝ Ազգ. Վարչութիւնը։» Այս մոմ գագաղին առջեւէն տարուեցաւ։ Մոմը ծաղկեփնջէն աւելի կրօնական է, եւ արդիւնքն ալ կ'երթայ բարեգործութեան, մինչ գնուած ծաղիկներու արդիւնքը կ'երթայ օտար պարտիզպաններու եւ խանութպաններու։

Ս. Պատրիարք Հայրը պերճախօս դամբանականով մը հանգուցելոյն կեանքը պատմեց։ Ցոյց տուաւ թէ ինչպէս Սուչովայի խոնարհ հայ ընտանիքի մը զաւակն ընկերութեան մէջ փայլուն դիրքի մը հասած էր իր տաղանդով, աշխատասիրութեամբ և պարկեշտութեամբ։ Ուսուցիչը փոխուած էր վաճառականի և սեղանաւորի, սա ալ ունեւորի, եւ ունեւորն արժանացած էր Աւստրիոյ-Հունգարիոյ վեհապետին ձեռքէն ընդունելու ժառանգական ազնուականութեան տիտղոսն և ասպետանը. զի Երկաթեայ Թագի ասպետութիւնն ազնուականութիւն կը շնորհէ նաև ասպետին զաւկներուն, թէեւ այս մխիթարութենէն զուրկ մնալուն համար հանգուցեալը շատ կը ցաւէր։ Սրբազան բեմբասացն այս առթիւ ուսուցչական ասպարէզին գովեստն ըրաւ. զի թէպէտ մեք վարժուած ենք մեր մէջ պզտիկ վիճակ մը սեպելու վարժապետութիւնը, բայց ամէն յառաջացեալ երկրի եւ ազգի մէջ վարժապետութիւնն իմացական եւ գործնական մեծամեծ ասպարէզներու դուռ բացած է։ Հանգուցեալն իր ո՛չ միայն բարեգործութեամբ, այլ եւ ուսումնականութեամբ նշանաւոր էր. զի Եւրոպական այլ եւ այլ լեզուներէ զատ, մասնաւոր սիրով ուսած էր ազգային լեզուն, Այտընեան Հօր դասընկերն եղած էր Վիեննայի Մխիթարեանց քով, ու մինչեւ վերջը պահած էր հայ լեզուի եւ դպրութեանց սէրը։ Հունգարիոյ եւ Թրանսիլվանիոյ ազնիւ հայ գաղթականութեան այս արժանաւոր զաւկին կեանքն, որ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ քաղաքացի, իր շունչը կ'աւանդէ գաղղիական ոստանին մէջ եւ կը փոխադրուի Օսմ. մայրաքաղաքն՝ իր Պոլսեցի ընկերուհւոյն քով ամփոփուելու համար, հայ ազգին վայրավատին ցրուեալ վիճակին ուշագրաւ մէկ երեւոյթն համարելէ, եւ տար աշխարհի պանդուխտներուն օգնելով հանգուցելոյն ըրած բարեգործութիւնն եւս յիշելէ ետքը, Ն. Սրբազնութիւն յիշեց անոր կտակն, որ իր կեանքին մեծ նպաստակիցէն եղած էր, եւ օրհնեց անոր յիշատակը։

Ասպետին մարմինը Բարիզի մէջ զմռսուած, քանի մը պատիկ դագաղի մը մէջ ամրապէս փակուած, Պոլիս փոխադրուելէն ետքն Աւստրեան հիւանդանոցին մէջ վերստին դիզննութեան ենթարկուած էր, և հաստատուած էր թէ մահն յառաջ եկած էր սրտի հիւանդութենէ, միզանցքի բորբոքումով ծանրացած։ — Ցաւարտ արարողութեանց, դագաղն հանդիսաւոր թափորով առաջնորդուեցաւ մինչեւ եկեղեցւոյ դուռն, ուր Ս. Պատրիարք Հայրը բաժնուեցաւ թափորէն։ Դագաղը դրուեցաւ փառաւոր կառքի մը մէջ որուն չորս ձի լծուած էր, և եւրոպացի հիւրերն և տեղացիներէն ալ շատեր գլխաբաց հետեւեցան դագաղին մինչեւ Ս. Ցարութեան եկեղեցին։ Մեծ պղնձեայ ծայրէ ի ծայր լի էր բազմութեամբ։ Թափորին առջեւէն կ'երթային դեսպանատան Գավազք, Թաղապետութեան բարապաններ, շատ մը ոստիկան պաշտօնակալք և ոստիկան զինուորք, որք դժուարաւ ճամբայ կը բանային։ Դագաղին կը հետեւէին ամբողջ եկեղեցական դասակարգը, պատգամաւորներն և երեւելիները։ Դագաղին ծոպերէն բռնած էին Եւրոպացի և Հայ երեւելի անձնաւորութիւններ։ Ս. Ցարութեան եկեղեցիին մէջ եւս կարճ արարողութենէ մը ետքը, մարմինը տարուեցաւ Շիշլիի գերեզմանատունն, 30ի չափ կառքերու մէջ բազմած հետեւողներով։

ԿՏԱԿ ԱՍՊԵՏ ՋՈՒՆԴԻ. — Հանգուցելոյն կտակին և հարստութեան վրայ մեր ստացած տեղեկութեան նայելով, ի կենդանութեան արդէն 60,000 ֆր. յատկացուցած էր Ջունդեան Հաստատութեան, որոյ տարեկան շահով Եւրոպայի վարժարանները պիտի ղրկուին ուշիմ, աղքատիկ, արժանաւոր հայ պատանիներ, որք պիտի ընտրուին համաձայն հաւանութեամբ Դեսպանատան և Պատրիարքարանի՝ Թրանսիլվանիոյ հայ գաղթականութեան և Թուրքիոյ հայ ազգայնոց մէջէն։ Հանգուցելոյն շարժուն հարստութենէն այս 60,000 ֆր.ին վրայ կ'աւելնայ 20,000 ֆր. եւս։ 20,000 ֆր. եւս կը յատկացնէ մասնաւոր տրամադրութեամբ, 2,500ն Ազգ. Հիւանդանոցին, 2,500ը Սուչովայի հայ վարժարանին, 2,500ը Պէօյիւքտէրէի Աւստրեան վարժարանին և 2,500ը Կ. Պոլսոյ Ֆրանճ Եօզէֆ անուն բարեգործական հաստատութեան. 10,000 ֆր. ալ իր ազգական մի քանի տիկիններու կը թողու։ Պէօյիւքտէրէի տունը պիտի ծախուի և արդիւնքը պիտի բարդուի Ջունդեան Հաստատութեան վրայ, որ այսպէս պիտի ունենայ ընդ ամենայն 100,000 ֆր. դրամագլուխ. իսկ նոյն տան Վագֆի եկամուտը պիտի պատկանի Երուսաղէմի Վանքին։ Իր գոյից և կարասեաց վաճառումն ալ կը գոցէ Դեսպանատան յատուկ տուրքերն և Բարիզէ մինչեւ Պոլիս մարմնի փոխադրութեան և թաղման ծախքերը։ Ինչպէս կ'երեւի, Ջունդ մեծ հարուստ մը չէր. բայց ձեռքն այնքան բաց էր որ իր տասնպատիկն ունեցողներու չափ հարուստ կը կարծուէր։ Իր իսկ խոստովանութեամբ, Պոլսէն մեկնած էր՝ զգալով որ պիտի չի կրնար տոկալ իրեն եղած դիմումներուն, և ունեցածն ի կենդանութեան տալով բարեգործութեան, բան պիտի չի կրնար թողուլ Ջունդեան Հաստատութեան։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երեկ Գատըգիւղի եկեղեցին աւուր պատշաճի քարոզ խօսեցաւ, և ի վերջոյ բարեգործութեան յորդոր կարդաց։ Գատըգիւղի եկեղեցին այնքան փոքր է արդէն որ խուռն բազմութեան մը պէտք չկայ որպէս զի ժողովուրդին կէսը դուրսը մնայ։ Բայց ոչ միայն Գատըգիւղցիք այլ և շատ մը Սկիւտարցիք եկած էին Ն. Սրբազնութեան քարոզը լսելու։ Ցերեկի ճաշն ընելու համար Աբիկ էֆ. Ունճեանի բնակարանն հրաւիրուեցաւ, և ցաւակցական այցելութիւն մ'ըրաւ Սահակ Ապրօ էֆ.ի։

—Երեկ եկեղեցիներուն մէջ կարդացուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր այն Շրջաբերականն, որով, ինչպէս արդէն բացատրած ենք, բարեպաշտ և բարեսէր ազգայինները կը յորդորէ որբեր որդեգրելու։ Ն. Սրբազնութիւն իր Շրջաբերականը կը կնքէ Ցիսուսի այն գեղեցիկ խօսքով. «Թոյլ տուք մանկտւոյդ գալ առ իս»։

—Ն. Ամենապատուութիւն հրաւիրուած է այս Եշ. Ղալաթիոյ եկեղեցին և առաջիկայ կիրակի Պէշիկթաշի եկեղեցին քարոզելու։

—Թոքատի Ազգ. վարչութեան կողմէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր ուղղեալ գրութիւն մը նկարագրելով տեղւոյն աղքատներուն վիճակը, դրամական անմիջական օգնութիւն կը խնդրէ ներկայ անտեսական տագնապին մէջ։

—Տքք. Ճէվահիրճեան մէկ տարիի չափ Բարիզ մնալէ և Միջերկրականի եզերաց վրայ պտոյտ մ'ընելէ յետոյ, երէկ Պոլիս դարձաւ։

—Երուսաղէմի փոխանորդ Տ. Գէորգ Ծ. վ. Երէցեան Մայր Եկեղեցին կը քարոզէ Մեծ Պահոց առթիւ։

—Ռոտոսդոյէն մարտ 9 թուակիր նամակաւ մեզ ծանուցուած 10 ոսկի Հացագինն, որ Պոլիս ղրկուած էր, տակաւին յանձնուած չէ ի Խմբագրատունս։

—Խասգեղէ կը գրեն մեզ թէ երէկ կանոնաւորապէս տեղի ունեցաւ Փրանսացի Գթութեան երկու Քոյրերու ձեռամբ նպաստներու բաշխումը, ներկայութեամբ Տ. Համբարձում Քահանայի, Թաղ. խորհրդոյ Բ. ատենապետ Տքք. Քէմհաճեանի և հրաւիրմամբ Թաղ. Խորհրդոյ՝ նաեւ Դրիգոր էֆ. Թէրզեանի։ Բաց աստի, Տքք. Քէմհաճեանի ձեռամբ 33 քաշ և 120 հատ ալ Պէյլիկի հաց բաշխուեցաւ այն աղքատներուն որք նախորդ մատակարարութեան օրով անտես առնուած էին։ Միջոցապէս 217 ընտանիքի բաշխեցին 1,068 քաշ ածուխ, 20 քաշ միս, 667 քաշ հաց, նաեւ բրինձ և լուբիա։—Նորակազմ Թաղ. Խորհուրդն երէկ առաւօտեան ժամ 12 էն մինչեւ իրիկուան ուշ ժամանակ թաղային ամենէն կարեւոր խնդրոց կարգադրութեամբ զբաղեցաւ։ 1. Նախորդ Քէհեա Կարապետ հրաժարած լինելով, թաղին պատուաւոր բնակիչներէն Պօղոս Իսկէնտէրեանը Քէհեա կարգեց և պաշտօնապէս հաղորդեց թաղին Քոմիսէր էֆ.ին։ 2. Ալական և իգական սեռէ աղքատախնամ մարմին մը կազմեց։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Ատանայի նահանգին կուսակալ անուանեցաւ Սիւլէյմանիյէի նախորդ կառավարիչ Հիւսէյին Հիլմի էֆէնտի, որուն տրուեցաւ Պալաի աստիճան և Ա. կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան։

—Ա. կարգի Օսմանիյէ՝ Գոսովայի կուսակալ Հաֆըզ Մէհմէտ փաշայի։

—Բ. կարգի Շէֆգաթ՝ Թնդանօթաձիգ զօրաց մարզիչ Ֆէրիդ Կրումպքով փաշայի կնոջ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Զինուորական հաստատութեանց հանգանակութիւնն, որ Վեհ. Սուլթանի բարենպատակ յաջողութիւններէ մին է, ըստ յատուկ հրահանգին և կայս. Իրատէին, միայն իր նպատակին այն է զինուորական կարեւոր պէտքերու պիտի գործածուի։ Ցանձնաժողովը մինչև հիմա ուշադրութիւն ըրած է պահպանելու այդ սկզբունքը։ Մինչեւ հիմա այս հանգանակութեան արտադրած գումարը՝ 303,000 ոսկիէ աւելի, յանձնուած է Օսմ. Պանքային և հաշիւը կը գտնուի յանձնաժողովին հսկողութեան տակ։ Այս գումարին 33,000 ոսկիէ աւելի մէկ մասը ծախսուած է Մաւզէրեան փամփուշտներու և թնդանօթաձիգ ու հեծեալ զօրքերու յատուկ ձիերու գնման։ Մնացած մասն ամբողջովին Պանքային մէջ պահուած է։ Որոշուած այս կանոնին համաձայն, մէկ ստակն իսկ տարբեր նպատակի չպիտի գործածուի։ Այս հանգանակութիւն, որ կը կատարուի ընդ բարձր հովանաւորութեամբ Վեհ. Սուլթանին, յետոյ սորիկ ալ միայն պիտի գործածուի ամբողջացնելու օսմ. կառավարութեան ցամաքային ու ծովային ոյժերը։ Եղած ծախքերը դարձեալ այսպէս պիտի ծանուցուին։ Լրագրաց մէջ հրատարակուած հանգանակութեանց գումարին՝ Պանքային յանձնուած գումարէն մէկ երրորդ համեմատութեամբ պակաս երեւելուն պատճառը սա է թէ շատ մը տեղերու մէջ հանգանակութեան մասնակցող բարեսէր անձանց ցուցակները տակաւին հասած չեն և յանձնաժողովին, բաշ օրինի, անոնց ժամանման կը սպասէ հրատարակելու համար։

ԹՈՔԱՏԻ ԴԷՊՔԸ. — Հասան Ֆէհմի փաշայի նախագահութեամբ կազմեալ արտասովոր դատարանն ուրբաթ օրը Թոքատի կառավարչութեան պաշտօնատան մէջ իր պաշտօնին ձեռնարկեց։ Արտասովոր դատարանին հետ գտնուող հարցաքննիչ դատաւորք սկսան հարցաքննել այն անձերն որք Սըվազի կուսակալին կողմէ կատարուած քննութեան հետեւանօք ձերբակալուած են։ Կը ջանացուի փութով կատարել օրինական գործողութիւնները։

ՍԸՎԱԶԻ ՆՈՐ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ.— Սըվազի նահանգին նորընտիր կուսակալ Հաճի Հասան փաշա, որ Խալիլ պէյի յաջորդեց, ուրբաթ օր Լոյտի Հէլլոս շոգենաւով, Սամսոն գնաց ուրկից իր պաշտօնատեղին Սըվազ պիտի երթայ։

(Լ. Հէրըլտ)

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Մ. Քամպօն, կըսէ Լ. Հէրըլտ, երեք հազար ֆրանք ղրկեց Թոքատի Ցիսուսեանց մեծաւորին՝ նոյն քաղաքին քրիստոնէից բաշխելու։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը քըսան հազար ոսկի վճարեց ծովային նախարարութեան։ Օսմ. Նաւատորմին երկրորդ նաւարաժինը քան օրէն Ոսկեղջիւրէն դուրս պիտի ելնէ։

(Մոնիթէօռ)

ԱՏԱՆԱՅԻ նորընտիր կուսակալ Հիւսէյին Հիլմի էֆէնտի իր պաշտօնատեղին ժամանելով գործի ձեռնարկեց։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպան Սըր Ֆիլիբ Քըրրի շաբաթ օրը Թարապիա երթալով զբօսական պտոյտ մը կատարեց և իրիկուան Բերա դարձաւ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպան Մր. Թըրըլ շաբաթ օրը Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՔ. —Սէրֆիչէէն անցնելով մինչեւ հիմա սահմանագլուխ գացող վաշտերու թիւն յիսունն անցած է։ Սէրֆիչէի մէջ վեց գունդ հեծելազօրք կայ՝ իւրաքանչիւրն հինգ հարիւր հոգիէ։ Սելանիկէն կը գրեն թէ զինուորական առաքմունք, որք փետր 11ին սկսան, աւարտելու մօտ են։ Անատօլուէն հոն հասած 82 պահեստի վաշտեր՝ 750ական հոգի՝ իրենց գրաստներով, զէնքերով ու ռազմամթերքներով սահմանագլուխ ղրկուեցան։ Ինքնաձիգ թնդանօթաձիգներու պակասները լրացնելու համար Ա. և Բ. զօրաբանակներէն ազատ արձակուած թնդանօթաձիգներ պիտի հաւաքուին։

Կէօքճէ շոգենաւն երէկ իրիկուն Սելանիկ տարաւ Գ. զօրաբանակին համար 400 հակ հագուստ։ Երէկ նաւային պահեստի զինուորներ զաւեղուեցան մէկ քանի մարտանաւերու և Թէրսանէի գործարանաց մէջ։ Ծովային նախարարութիւնը ռազմամթերքներ յանձնարարեց Արմստրոնկի զինագործարանին։ Օսմ. նաւատորմերու մէջ նոր ձեւով թնդանօթներ պիտի դրուին։ Լոնտոնէն բերուած հրանիւթերն յանձնուեցան Թոփխանէի։

—Մուրատլըյէն մարտ 22 թուով կը հեռագրեն թէ լուր առնուեր է որ տակաւին 40 վաշտ զօրք Մուրատլըյի ճամբով Սելանիկ պիտի ղրկուին։

—Իզմիտէն կը գրեն թէ Էնկիւրի կառախումբով երկրին ներսէրէն 300ի չափ միացորդ զօրք և 300 գրաստ հասեր են, որք Սև ծովէն եկող Սատտէլ շոգենաւուն կ'սպասեն՝ Թէքիրտաղ փոխադրուելու համար։ Այս շոգենաւն երէկ Էրէյլիէն ճամբայ ելեր է։

—Երէկ իրիկուն Սիրքէճիէն մեկնող եւրոպական կառախումբը 100,000 օրաթուղթ և 4 վակոն զանազան պիտոյք տարաւ ի Սէլանիկ, օսմ. զօրաբանակաց համար։ Նոյն կառախումբը Մագրիգիւղէն ալ 5000 սնտուկ հէնրիմարթինի հրացանի փամփուշտ առաւ, Սելանիկի համար։

—Զինուորական իշխանութիւնն ոռոչեր 60,000 զոյգ տրեխ գնել և արդէն յանձնախումբ մը Զօրլուէն 1000 զոյգ գնելու ձեռնարկեր է։

—Թէքիրտաղի տեղական կառավարութիւնը շրջակայ գիւղերէն սայլեր ուզեր է, զինուորական նիւթոց փոխադրութեան համար։

ՕՍՄ. ՆԱԽԱՏՈՐՄՆ, որ Տարտանէլի մէջ Նաարէ հրուանդանին առջեւ կը գտնուի, մարզանքներ կը կատարէ։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութիւնը՝ նաւապետ շոգենաւերու հետ մրցելու նպատակաւ՝ որոշեց որ Թէքիրտաղ երթեւեկող իր շոգենաւք շաբաթն երեք անգամ Քալիքրաթիա հանդիպին և ուղեւոր առնուն իւրաքանչիւրն հինգ ղրուշ անցագինով։

ՑԵՏՆԵԱԼ ՏՈՒՐՔԵՐ. — Ելմտական նախարարութիւնը նկատելով որ նահանգաց մէջ տուրքերն մեծ մասամբ անգանձելի մնացած են, գրեց ամէն կողմ փութով գանձել 1311 ու 12 տարիներու յետնեալ տուրքերը։ Ծանոյց նաեւ թէ թերացող պաշտօնեայք պատասխանատու պիտի ըլլան։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ գիշեր ժամ 7ին առտուները, Գատը-գիւղի նաւամատոյցին պողոտային վրայ Ցոյն ճաշարանապետի մը խանութէն հրդեհ ծագելով, ծաւալեցաւ և չորս խանութներ հրոյ ճարակ եղան։ Կ'ըսուի թէ նպարավաճառի խանութն ապահովագրուած էր։

ՆՊԱՍՏ.— Կիպրոսի իսլամներն 481 չիլին հաւաքեր են ի նպաստ Կրետէցի իսլամ կարօտելոց։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԷՆ 63,000ղրշ. ղրկուած է զինուորական հաստատութեանց ի նպաստ։

ՊԱՐՍԻԿ արտասովոր դեսպան Էպուլ Գասըմ խան հիւրընկալ Ահմէտ Ալի փաշայի հետ երէկ Պոլսոյ Պէնտերն տեսնելու գնաց։

ՊԱՐՏԻԶԱԿԷՆ մեզ կը գրեն մարտ 21 թուով.—Պարտիզակի համար Սէֆէր պէյ անուամբ նոր միւտիր մը որոշուած ըլլալով այս երկուշաբթի հոս օրինական երդումը կատարելով գիւղն անցած ու պաշտօնը վերսկսած է։

ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ հրահանգ ղրկուեցաւ թէ տրոց բաշխումն յետայսորիկ ելմտական պաշտօնեայք պիտի կատարեն փոխանակ մուխթարներուն։

ՍԵՒ ԼԵՌՆԵՑԻ երիտասարդ դռնապանք, պահապանք և բալապանք, որք պաշտօն կը վարեն մայրաքաղաքիս մէջ, զինուորագրութեան առթիւ իրենց երկրին կառավարութեան կողմէ կանչուած ըլլալով, հետզհետէ կը մեկնին։ Կ'երեւի թէ անոնց տեղ ի պաշտօն պիտի կոչուին Աւստրիոյ հպատակ Խրուաթները։

ԱՐԿԱԾՔ. — Առջի օրը Գալաֆաթ Եէրլիէն 18 տարեկան Էյուպ անուն գործաւոր մը ծովը իյնալով խեղդուեցաւ։

—Այվանսէրայի մէջ ալիւրի անգլ. գործարանէն Միլթիատի անուն գործաւոր մը երէկ ծովը իյնալով խեղդուեցաւ։

ՏՈՔԹՈՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

Հաստատեալ յամին 1852

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենաստորին ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի յետադարձութիւն (ըստ տարիքի), ծամողութիւն, եւ աղօթ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ «Սկոռբիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի հանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ-Փողոց Բերա (Եանիի գարեջրատան վրայի յարկը ճիշդ Զըպուգճեանց դէմ)։

Գատըգիւղի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը թիւ 1 Նոր բացուած Խրիստվէլի փողոց ամէն օր։

Ց. Գ. — Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի ատամնաբոյժերու, ձմեռները կիրակի օրերն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։

ՏՈՔԴ. Ա. ՔԱՐԱՔՈԶ

Մասնագէտ երկու սեռի ծննդաբերական, գաղղ. և մորթային ախտերու.

Հաշակաւոր Բրօֆ. Ֆուռնիյէի և Կիյեօնի դրութեամբ, նոր և ազդու միջոցներով կարճ ժամանակի մէջ հիմնապէս բուժում կը խոստանայ ծննդական գործարանաց ախտերու։ Խորհրդակցութիւնք՝ ամէն օր ժամը 3 էն 12 (Ը. Թ.), բոլորովին նորագոյն մէթոտով հաստատուած իր եւրոպական դարմանատան մէջ, Բերա Մեծ-Փողոց Պօն-Մառշէի դիմաց, 367 թիւ ծաղկեվաճառի վրայի տունը։ 26—2

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

Վաղը Ցունաց Աւետման տօնին առթիւ Ղալաթիոյ Սակարանը գոց պիտի մնայ. իսկ Բերա Քաֆէ Քոմէրսի մէջ Քոնսոլիտի վրայ ըլլալիք գործողութիւնք վաղը կը հրատարակենք։

—Սակարանի 15օրեայ լիքիտասիօնն կը սկսի այսօր։ Սակարանի մէջ 1000 Քոնսոլիտի համար արրաւէն 2½ ղրշ. Բէբրո եղաւ։

Շաբաթ օր բաւական կարեւոր գործեր եղան։ Քոնսոլիտը 19 ղրշ. 26էն 19ղրշ. 04 փր. ըլլալէ յետոյ երեկոյին ալ 19ղրշ. 10 փր. գոցուեցաւ. Երկ. 89էն 89.75ի բարձրանալէ յետոյ երեկոյին 87½ ֆր.ի գոցուեցաւ։ Այս առաւօտ ալ նոյն գներով բացուեցան։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ
24 ՄԱՐՏ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ

Օսմ. քոնսոլիտէ Սէրի Դ. Օ. Ո.		19 09
Ամենէն բարձր գին	»	19 26
Ամենէն վար գին	»	19 04
Օսմանիյէ	»	69 —
Ռումէլիի երկաթ. ֆր. գոց.		87 50
Ամենէն բարձր գին		89 75
Ամենէն վար գին		87 50
Ռէժի	»	11 30
Քաէտի Ժէնէրալ օթթօմ.	»	6 22
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	3 85
Թրամուէյ բաժնեթ. ղրշ.		6 90
» Ժուխանա »		2 20
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալ. Ա. Ո.		2 38
Թրամուէյ պարտաթ. ֆր.		490 —
Տէրքօսի Ջուրի ընկ.	»	344 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	455 —

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քօնսոլիտէ մէկ օրուան			Օ. Ո.	2 —
» ութ	»	»	»	3 50
Ռում. երկ. մէկ	»	»	»	— —
» » ութ	»	»	»	— —

ԲԱՑՈՒՄ ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏ

Օսմ. Քօնս. Սէրի Դ. Օ. Ո. ք. կ.	19 10
Ռումէլիի երկաթուղի ֆր.	88 —

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	110 ½
Փարիզ 3 »	ֆր.	22 93 3/4
Ֆիօրին մանտա	»	10 83 3/4

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87 14
Անգլիական ոսկի	»	110 02
Բօլ Էմբէրիալ	»	90 05
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108 09
Ռուպլի Թղթադրամ Օ. Ո.		8 59
Քըրըմից		51 10
Մէթալիք		97 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ, 3 ԱՊՐԻԼ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	ֆր.	102 55
Օսմ. քոնս. Սէրի Դ.) բաց.	»	17 40
) գոց.	»	17 62
» » » Բ.	»	30 40
» » » Գ.	»	18 05
Օսմանիյէ	»	305 —
Ռումէլիի երկաթուղի	»	87 25
Օսմ. Բոնօլիթէ	»	409 —
Մաքսատուն	»	428 —
Օսմ. Ռէժի	»	270 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	505 —
Քաէտի Լիօնէ	»	751 —
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3367 —
Իտալական Ռանթ	»	89 67
Ջէք Լոնտոնի վրայ	»	20 145
Դրամադեղչ	»	2 —

ՊԵՐԼԻՆ, 3 ԱՊՐԻԼ

Օսմ. քոնս. Սէրի Դ.	մարք	— —
» փոխառութիւն 1888	»	— —
Ռումէլիի երկաթուղի	»	90 25
Անատ. երկ. պարտաթղթ.	»	88 30
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 290

ՎԻԵՆՆԱ, 3 ԱՊՐԻԼ

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆիօր.	119 50
Ռումէլիի երկաթուղի	»	43 50
Օսմ. Ռէժի	»	128 —

ԼՈՆՏՈՆ, 3 ԱՊՐԻԼ

Անգլ. քոնսոլիտէ	Ա. Ո.	111 93
Օսմ. » Սէրի Ա.	»	66 —
» » » Բ.	»	30 —
» » » Գ.	»	17 87
Դ.) բաց.	»	17 81
) գոց.	»	17 56
Փոխառութիւն Դասապա	»	76 —
» Օսմ. 3 ½ %	»	94 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	10 12
Այտընի երկաթուղի	»	12 —
Եգիպտական Միացեալ	»	106 75
Հելլենական 5 %	»	22 —
Մօնօբոլ հելլենական 4 %	»	22 —
Ռանթ » 4 %	»	19 50
Ռուսական 3½ % 1891	»	102 —
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	90 —
» Նոր » 6 % 1892	»	88 50
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25 300
Դրամադեղչ	»	3 —

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000 000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 12,433,000
ՀԱՍՈՅԹ 1895 ՏԱՐԻՈՅ 3,161,300

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,671,100
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐԻՈՅ 1,245,300

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև եբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուած վնասնին 20,000,000 Անգլ. Ոսկին է.

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«ՄԱՐԻԹԱՅՄ»

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 5,000,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 100,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարները խիստ օգտակար պայմանաւ: Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուղղակի կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 կր. սենեաններն, առ. ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց:

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլ և Ամերիկայի մէջ- ամէն երկու շաբաթ բեռնող շոգենաւներ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Սամարիա	3574
Էթրուրիա	7718	Մարաթոն	2403
Սէրվիա	7391	Ագլաս	2393
Ուրանիա	7268	Սարակոսա	2166
Բավոնիա	5587	Թորիֆա	2246
Սեֆալոնիա	5517	Բալմիրա	2144
Կալլիա	4809	Թրինիտատ	1899
Սայթիա	4557	Մորոգգօ	1855
Ալեբբօ	2143	Պրիթիշ Քուին	735
Քէտար	1876	Քարինդիա	5598
Շէրպուր	1614	Սիլվանիա	5598
Գադալոնիա	4845	Քամբանիա	12950
Պոթնիա	4531	Լուքանիա	12950

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒՐ գործակատար
Ալիքսիատիս խան, Թիւ 4
Ղալաթիա

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.

Լիվըրբուլ և Ամերիկայի մէջ- բեռնող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ատմէնիան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէսդըրիան	10500	Բըրժիըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Փոլըմիան	8000	Աթէնիան	2500
Ծօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պոսդոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինձօ	900
Վավօնիան	3700	Օբորդօ	800
Ֆլոմինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1
Ղալաթիա

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	21,173,000
Տարեկան հասոյթ	»	44,820,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակարաններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ, խիստ չափաւոր սակագիններով:

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս Պահչէ-Գաբու, Անանիատիս խան, 12, 13, 14

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

970,000,000 ՖՐԱՆՔ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Ց'ԵՒՐՈՊԱ

Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ զ'Իթալիէն 1, 3 էր Լը Բէլըթիէ փողոցի անկիւնը հիմնուած է 1845 Հիւսիսային Ամերիկայի մէջ

Ապահովագր. ներու վճ.	1,219,000,000
1896 է տարեկան	
Ապահովագրեալներու վճ.	96,000,000
Հասոյթ	203,000,000
Նոր ապահովագրութիւնք	630,000,000
Ապահովագրուողներուն փոխ տրուած	15,000,000
1897 յունուար 1	
Աւանդք և անշարժ կալուածք յ'Եւրոպա	43,000,000
Ցաւելեալ դրամագլուխ	138,000,000
Սրդի ապահովագրութիւնք	4,285000000

Տէրէգէրական ապահովագիր

Շահաբաժիններու բաղդմամբ և ապահովագներու վերապարձմամբ [...] մանու: Պայմանագրութեան [...] նակ, սկսեալ Առաջին [...] ըստ պէս: ԱՌԱՆՑ ՎՃԱՐՄԱՆ [...] մասին բնակութեան և [...] Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ [...] Ընկերութենէն փոխառութիւններու ու գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ: Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն է Թուրքիոյ
Ճ. ՌՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Վօյվօտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

Հ. ԵՒ Ա. ՍԷԹԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՀԻՄՆԵԱԼ ՑԱՄԻՆ 1878, ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

Թօհաֆճի խան Սուլթան-Համամ, աղբիւրին մօտ Թիւ 4 Սէրվիչէն տպարանին կից, Կ. Պոլիս

Արտասահմանէ և Նորագիւտներէն վերաբերեալ ամէն տեսակ ապրանքներ

ՊՈՕՏԷ.— Պարզ և Մուսլինի վրայ, բանուած ամէն լայնքով. մասնաւորապէս օժիտի համար ճոխ տեսակներ, Վօլաններ Երեցներու համար:— ՏԱՆԹԷԼԱ.— Վալանսիէն, Գառօ, Թիւլ, Քեօբիւր, Շանթիյեի, Պըըթօն, Իռլանտէզ ամէն տեսակ, Մետաքսէ, Քթանէ և Բուրդէ:— ՔԱՍՄԱՆԹԸՐԻ.— Պունճուքով, և առանց Պունճուքի Մետաքսեայ և ոսկեզօծ զանազան տեսակներ, Մօթիֆ, կառնիթիւռ, Սէնթիւր, Մառապու, Փետուր եայլն: ԳՈՐՏԷԼԱ.—կրօն, Մուառէ, Սաթէն, Ֆանթէզի, Շանժան, Թաւշեայ ամէն տեսակներ ամէն լայնքով:— ԳՐԷՊ ԵՒ ԿԱԶ.— Կռէպ տը Շին, Կռէպ Անկլէ, Կռէբլիս, Կազ, Կաընատին, պարէժ բուրդ և մետաքս, Թառլաթան, Մուսլին եայլն:— ՖԱՔԷՕԹԼ.— Ամէն տեսակ Թանթէլայէ, Ֆաքէօլ Ֆիշիւ, Շարբ, Անտալուզ, Գլխարկի վէլօ, Թիւլ վարագոյր բանուած և Տանթէլայէ, ծրարով և պատրաստ չինուած Ճիպինցուներ:— ՁԵՌՆՈՑ.— Կաշիէ, Մետաքսէ և Քթանէ:— ՔՈՌՍԷ.—Գաղղիական ընտիր և ձեւաւոր, պարզ, Բըլուշով և մետաքսէ:— ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՔՕՂԵՐ.—Կընունքի համար տղու հագուստ և գլխարկ:— ԲՈԴԵՂԷՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ.— Շալ Ֆիշիւ եայլն:— Շալեր.— Շալ Գաւառներու համար, ծաղիկով նաև Ֆինօ Շալ էքօսէ ամէն մեծութեամբ:

Ամէնքն ալ առաջնակարգ գործարաններէն բերուած: Ճաշակաւոր և հարուստ զանազանութիւն: ՈՐՈՇ ԳԻՆԵՐ և աժանութիւն: Մեծաքանակ և Փոքրաքանակ վաճառումնք:

Հրատարակուելու համար յօդուած նամակ գրկողներէ կը խնդրենք որ թղթին միայն մէ'կ երեսին վրայ գրեն: Երկու երեսի վրայ գրուելէն շատ յապաղում և դժուարութիւն կը ծագին:

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐԸ

Գործ փնտռող երիտասարդներուն, կամ նոր գործ մը ծանուցանել խնդրողներուն, բացառիկ դիւրութիւնք կը տրուին Բիւզանդիոնի խմբագրատան մէջ: Ո'չ միայն կարեւոր զեղչ մ'ըրած ենք այսպիսի ծանուցումներու գնոյն վրայ, այլ և առաջարկութիւններուն պատասխանները ընդունելու և հաղորդելու միջոցները կ'ընծայենք:

L'ANCRE ԼԱՆԳՐԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴՄՐ. 1871էՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԴՄՐ.
133 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ 206 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Կոմս Էմմանուէլ Չիւրի, կայս. եւ արք. Ծերակոյտի խորհրդական, Նախագահ
» Ռօսթմէ Հոպու, փոխ-Նախագահ
» Ժօզէֆ Հոպու, կայս. եւ արք. Ծերակոյտի խորհրդական
» Քօլոման Նաքօ » » »
» Անթուան Իրոլէ տ'Օսթէն
Թէօտոր Իրգէն
Ժան տը Վէրինկ - Ինկէնհայմ

Կառավարական Քոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄՈՒՔ կայս. արք. խորհրդական
Ընդհանուր Գործակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սարաֆօղլու, ԼԻՕՆԷԼ ՊՈՆՑԻ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

ընդ Հըլ ՀԸԼԼ, Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՕՏԵՍԱՅԻ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Տօմինօ	937	Իտակօ	5540	Բօլօ	510
Ալէքթօ	3607	Տուրօ	2383	Ճիւնօ	1080	Րիալթօ	2229
Անճէլօ	1541	Տրաքօ	1713	Քլէսօ	1053	Րինալտօ	1663
Արիօսդօ	2377	Տինամօ	504	Քօլբինօ	2307	Րօլլօ	1613
Պասսանօ	1822	Էպրօ	2464	Քօմօ	1700	Րոմէօ	1789
Պօրօտինօ	1264	Էլտօրատօ	1520	Լէօ	1053	Րօզարիօ	1862
Պրավօ	1076	Էրատօ	1481	Լէբանդօ	2271	Սարփօ	1113
Պրինօ	841	Ֆիտօ	954	Լիվօրնօ	1643	Ցիբրիօ	1735
Պըֆֆալօ	4431	Ֆինլանտ	1828	Լօրէնզօ	3191	Սիւլվիօ	1193
Գէյրօ	1671	Ֆլամինկօ	849	Մալմօ	724	Սուէրօ	1200
Գալիբսօ	1337	Ֆրանչիսքօ	4582	Մարէնկօ	2273	Թասսօ	1328
Գամէօ	1244	Կալիլէօ	3060	Մարդէլլօ	3709	Թ. Ուիլսըն	1546
Գադօ	1094	Կիդանօ	1243	Միքատօ	3557	Թօքիօ	3827
Զիքակօ	2729	Կօզօ	1011	Միլօ	1057	Թօլէտօ	1470
Սիսէրօ	1834	Կրօտնօ	1695	Մոնդէպէլլօ	1735	Թօրբիտօ	487
Գլիօ	2697	Հիրօ	775	Մուրիլլօ	2410	Ուրպինօ	2429
Գօլօրատօ	4235	Հիտալկօ	1581	Ներօ	1083	Վասքօ	1914
Գօմօ	1497	Հինտու	3720	Օնիօ	4100	Վօլօ	1289
Գօնկօ	2906	Հօրադիօ	3600	Օթարիօ	4036	Վօլթուրնօ	2396
Գօրսօ	895	Հումպէր	596	Օրլանտօ	1535	Եէտօ	1850
Տիտօ	4811	Իակօ	2354	Բալէրմօ	1637	Զէրօ	1200

Քօյրօ շոգենաւը, նաւապետ Պէրրարք, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է:

—Մօռբիլլօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 24ին և Ապրիլ 8ին հոս կը սպասուի:

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ԲԻՉՕ.
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

---

(9)

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՔՈՓԷ

ՅԱՆՑԱՒՈՐԸ

Իրեն այնպէս մը եկաւ թէ ինքն ալ, գիշերուան ցուրտ օդին դուրս ելնելուն պէս, յանկարծ զգացած էր որ սրունքները կը կթոտէին և այլ եւս չէր կրնար յառաջանալ բայց միայն երկու ընկերներու աջակցութեամբ, հակառակ իր անբանաւոր բողոքներուն, և նախատանօք ասպարէզ կարդալով իր գթոտ բարեկամներուն թէ' եթէ հաւանէին զինքն ազատ թողուլ, վազելով կարող էր բռնել զիրենք: Գրեթէ գիտակցութիւն չունեցաւ ամայի փողոցներուն մէջ կատարուած պտոյտի մը վրայ, ուր կազի կտուցներն, երբ դիտուէին, կարծես իսկոյն կ'սկսէին կլոր կլոր պարել, ինչպէս նաև դէպի Ռասին փողոցը կատարուած դանդաղ վերադարձին վրայ, անասուններու որոտագոչ ձայներով և անյօդակապ խօսակցութիւններով, որոց մէջ առաջարկուեցաւ մանաւանդ մանկաբարձ կնոջ մը նշանակը տեղէն կորզել և գեղասի օրիորդներու գիշերօթիկ վարժարանի մը դրան վրայ փոխադրել:

Վերջապէս, պանդոկին սանդուղին վրայ անկումէ մը և փականքին ծակը գտնելու համար երկարաձիգ ճիգերէ վերջ, երիտասարդին խելքին յետին նշոյլն ալ խպաւ մարեցաւ. և յաջորդ օրն, այնպիսի գիշերէ մը վերջ յորում կարծեց թէ ահաւոր փոթորկի մը բռնուած չոգենաւու մը մէջ սոսկալի տատանումներու խաղալիկ եղած էր, երբ Քրէթիէն արթնցաւ' իր մազերուն արմատին տակ պղալով ցաւագին այրուցք մը և բերնին մէջ ալ պղնձի գարշելի համ մը, անհնարին եղաւ իրեն յիշել թէ ինչո՞ւ համար ոտքերը բարձին վրայ պառկած էր' առանց կիսակօշիկներն հանած ըլլալու:

Գ.

Այս սխրալի հանդէսէն ութ օր վերջը, որոյ յիշատակը քիչ մը ամօթահար կ'ընէր զինքը, նոր ուսանողն ունակութիւններ ստացեր էր: Ի ընէ աշխատասէր, յարատեւութեամբ կը հետեւէր Իրաւագիտական վարժարանի դասերուն և ամէն օր քանի մը ժամ կ'աշխատէր նաև Պ. Լամուանեռն Մայէրայի հատնողական ակնարկին տակ: Իսկ իր երեկոյթները կը թողուր իր նոր ընկերներուն զոր' շատ չանցած' ձանձրացուցիչ և գռեհիկ գտաւ, և իրաւամբ:

Ճաշէն վերջ, Նորմանտացիք Քրէթիէնը կը տանէին «իրենց» սրըճարանն ուր ամէնքն ալ մէկ մէկ ծխափող ունէին և գձուձ ու գռեհիկ խօսակցութիւններ կ'ընէին. հոն կը խօսակցէին մանաւանդ տեղացիներու ծանօթ կամ կարծեցեալ հարըստութեան վրայ: Իրարու կը հարցընէին թէ իբրեւ նօտար ի՞նչ կըրնային ըլլալ այս ինչ տեղն, իբրեւ դատական փոխանորդ' այն ինչ գաւառին մօտ: Աչք տնկուեցի խոշոր դրամօժիտներուն վրայ խելք միտք կը յոգնեցնէին, որպէս զի յետոյ կարենան նօտարական գրասենեակներ գնել: Այս հասարակ խօսակցութիւններէն սաստիկ յոգնած և մինչեւ իսկ զզուած, Քրէթիէն ապշեալ լռութիւն մը կը պահէր և սակայն հոն կը մնար, ծուլաբար, ծխարանին բազրոնին վրայ խրած, տարիքոտ Քլարիսի քով որ ապասելով հանդերձ որ Միւլօ' իր սիրահարն' աւարտէր գնդամուղի սակը, պատկերազարդ թերթերու մէջ կը խորասուզուէր: Եւ ասոնք պարապ, տաղտկալի, յոգնեցուցիչ ժամեր էին, որոց միջոցին ապշութեամբ մըտիկ կ'ընէր Միւլօյի հաստ ձայնն որ միւս խաղցողներուն ձայնէն վեր բարձրանալով, ծխախոտի ծուխին մէջէն կը գոչէր.

«Ո՜հ, շատ վարպետորդի ես... պարո՛նս, այդ պատահական յաջողուած մ'է...»:

Ամերիկացիները զորս Քրէթիէն' շատ չանցած' ազնկարար և յաւակնոտ գտաւ, մէկ երկու անգամ իրենց զուարճութեանց տարին զինքը: Ասոնք կենցաղասէրներ էին: Ֆուայօյի ճաշարանը կ'ընտրէին և Պիւլիէի սրճարանը կը վերջացնէին իրենց երեկոյթը: Իրաւագիտութեան թեկնածու ուսանողն հոն անոնց ընկերակցութեամբ ծանօթացաւ բաւական գեղեցիկ աղջկան մը հետ զոր Նորէն իր տունը ճամբեց: Բայց սա շատ սխալ կը խօսէր և զզուանք պատճառեց իր մէկ գիշերուան տարփածուին, միամտութեամբ խոստովանելով թէ վեց ամիս առաջ բաղնիքի մը մէջ իբրեւ սպասուհի ծառայած էր, ուսկից վռնտուած էր գողութեան կասկածանօք և թէ կը զղջար որ ականջ չէր կախած կոշտահան-վիրաբոյժին, որ իրեն հետ կը սիրաբանէր:

Այն ատեն Քրէթիէն խորին հարցուց թէ այս «Քարթիէ Լաթէն»էն դուրս, որոյ Հերակլեան սիւները Սէն-Միշէլի կամուրջը կը գտնուին և որոյ վերջածայրն է Նէյ Մարաջախտին արձանն, արդեօք ուրիշ Բարիզ մը չկա՞ր, աւելի յարմար այն երիտասարդներու գաղափարին, որք Պալզաք կարդացած են և բոլորովին զուրկ չեն երեւակայութենէ: Բայց ի՞նչպէս մտնել բարձր ընկերութեան մէջ ուր կ'ապրէին այն ձիաւորներն զորս արդէն տեսած էր ի Շան-զ'Էլիզէ և որք կը ճախրէին իրենց երիվարները, ծաղիկ մը կը կրէին իրենց լամբակն և դիւրաշարժ կառքերու մէջ օրօրուող վայելչագեղ կիները կ'ողջունէին: Ադոնք երկրոտ գաւառացիին համար անթափանցելի երկիրներ էին, որք իրեն կը յիշեցնէին հօրենական տան ձեղնայարկին մէջ իր գտած հին համատարածն, որոյ վրայ սա սպառնական նշանաբանն, «Հոս են առիւծները»,—ցոյց կուտար անծանօթ երկիրները: Սակայն և այնպէս փոքձեց իր յարաբերութեանց շրջանակը սակաւ ինչ ընդարձակել և գործածեց իր յանձնարարական նամակները զորս հայրը տուած էր քանի մը վաղեմի բարեկամներու համար: Անոնց շնորհիւ, ուսանողը գաւառականներու կողմէ երեք չորս հրաւէր ընդունեց տխուր երեկոյթներու որք կ'ըլլային ոգեղութեան և զըւարճալիքներու սակաւութեան կողմէ նշանաւոր էին: Երիտասարդ Քրէթիէն հոն աղուորով նորէն ճանչցաւ զերոյէ վար ցուրտ դէմքերն ու պաղած փողկապներն, որք իր ամբողջ մանկութիւնը տառապեցուցած էին: Իսկ Բարիզի ծերունի դատաւորը' «պատուարժանն Պ. Լերպաժէ» ինչպէս կը կոչէր զինքը Պ. Լէքիւյէ հայր, ճերմակ կիսամորուսներով մեռելական գլուխ մը ահաբեկիչ տեսարանն ընծայեց Քրէթիէնի աչքին, և հայրաբար հրաւիրեց զայն ընտանեկան ճաշի մը, որ գրեթէ նոյնչափ զուարթ եղաւ որչափ Մեծ Բանակին բացօթեայ ճաշերը, Պէրէզինայի ափանց վրայ:

(Շարունակելի)

Թարգմանից Բ. Մ. ՓՕԶԱՃԵԱՆ